

A. Ο ΝΟΜΟΣ 3852/2010 (Πρόγραμμα «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ»)

A.1 Γενική Αποτίμηση της εφαρμογής του «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗ»

Μόλις λίγα χρόνια μετά τη θεσμοθέτηση της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, των συνενώσεων Δήμων και Κοινοτήτων (πρόγραμμα ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ) και την εφαρμογή του Νέου Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, διαπιστώθηκε η ανάγκη μιας νέας «μεταρρύθμισης» και μάλιστα, με την επίκληση των ίδιων στόχων: *"δημιουργία μεγαλύτερων, ισχυρότερων και πιο αποτελεσματικών Οργανισμών, ικανών να σχεδιάζουν την τοπική ανάπτυξη και να παρέχουν καλύτερες υπηρεσίες στους πολίτες"*.

Η μεταρρύθμιση του «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗ» επιχείρησε να συνδυάσει τη συνολική αναδιάρθρωση όλων των **επιπέδων της Τοπικής Διοίκησης**, δηλαδή της αποκεντρωμένης κρατικής διοίκησης και της πολυβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης, με μια **εκτεταμένη αναδιανομή αρμοδιοτήτων**. Βασικός στόχος ήταν η ανάδειξη των 325 νέων μεγαλύτερων Δήμων σε βασικά «διοικητήρια» (όπως ακριβώς παλιότερα τα διοικητήρια ήταν οι νομαρχίες), όπου θα διεκπεραιώνονταν οι περισσότερες διοικητικές διαδικασίες και κυρίως εκείνες «εντάσεως κοινού» πολύ εγγύτερα προς τον πολίτη. Έτσι, προβλέπονταν η μεταβίβαση του μεγαλύτερου μέρους των παλαιών νομαρχιακών αρμοδιοτήτων στους νέους Δήμους.

Από την άλλη πλευρά, ο Δεύτερος Βαθμός Αυτοδιοίκησης μετατοπιζονταν από τις μικρές Νομαρχίες στο ανώτερο επίπεδο των Περιφερειών, με νέες αυτοδιοικούμενες Περιφέρειες οι οποίες θα αναλάμβαναν βασικό ρόλο στον αναπτυξιακό προγραμματισμό, στις πολιτικές περιφερειακής ανάπτυξης και στην υλοποίηση έργων και άλλων αναπτυξιακών δράσεων. Στην αμέσως υψηλότερη βαθμίδα, πάνω από τις 13 Περιφέρειες, οι 7 Αποκεντρωμένες Διοικήσεις θα περιορίζονταν σε αρμοδιότητες που κατά το ισχύον Σύνταγμα, έτσι όπως αυτό έχει ερμηνευτεί από το Συμβούλιο της Επικρατείας, πρέπει να ασκούνται από κρατικές υπηρεσίες, όπως ο χωροταξικός και πολεοδομικός σχεδιασμός, η προστασία των δασών και άλλων περιβαλλοντικών αγαθών κ.α.

Στο επίπεδο των 7 Αποκεντρωμένων Διοικήσεων θα λειτουργούσε εξάλλου και ένας νέος θεσμός διασφάλισης της νομιμότητας και προστασίας των δικαιωμάτων του πολίτη, ο Ελεγκτής Νομιμότητας.

Η είσοδος της χώρας στην περίοδο των περιορισμών που επέβαλαν τα προγράμματα προσαρμογής της Ελληνικής οικονομίας («Μνημόνια») ουσιαστικά ματαίωναν οποιαδήποτε προοπτική για στελέχωση των νέων Δήμων με νέο εξειδικευμένο προσωπικό που ήταν απαραίτητο για την άσκηση πολλών από τις νέες αρμοδιότητες, αλλά και την ενεργοποίηση των νέων ρόλων που θα έπρεπε να αναλάβουν οι νέοι Αυτοδιοικούμενοι Οργανισμοί. Συγκεκριμένα:

- Οι νέοι Ο.Τ.Α. βρέθηκαν σε μια δυσχερέστατη θέση που τους επέβαλε να διαχειρίζονται εκ των ενόντων μια πρωτοφανή κρίση υπό συνθήκες αλληπάλληλων χρηματοδοτικών περικοπών και συνεχώς διευρυνόμενων ελέγχων και περιορισμών ως προς την δική τους δημοσιονομική διαχείριση.
- Ο «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ» παρέλειψε να προβεί σε μια ριζική αναμόρφωση του δημοσιονομικού καθεστώτος των Ο.Τ.Α. με την εισαγωγή, λχ., μιας ικανοποιητικής τοπικής χρηματοδοτικής βάσης με την μεταφορά όλων των εσόδων από την φορολογία των ακινήτων στους Δήμους, που θα προσέφερε και το απαιτούμενο έρεισμα για την αποκατάσταση μιας τοπικής δημοσιονομικής λογοδοσίας.
- Αντιθέτως, ο Ν.3852/2010 περιορίστηκε στην κατάστροψη ενός καθεστώτος δημοσιονομικής επιτήρησης για υπερχρεωμένους Δήμους που τελικά δεν εφαρμόστηκε στην πράξη και αργότερα αντικαταστάθηκε από το αντισυνταγματικό, μνημονιακό «Παρατηρητήριο» (Χλέπας, Γούπιος, Σαπουνάκης 2014). Επίσης, η εμμονή για την επίτευξη και μόνο δημοσιονομικών ποσοτικών στόχων απονεύρωσε την Αυτοδιοίκηση από πόρους που θα οδηγούσαν στην τοπική ανάπτυξη.
- Αρκετές από τις ρητές προβλέψεις του «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗ» τελικά δεν υλοποιήθηκαν, όπως οι «Ελεγκτές Νομιμότητας» και το νέο θεσμικό και οργανωτικό πλαίσιο για την άσκηση της κρατικής εποπτείας, καθώς και η μεταφορά μεγάλου αριθμού πρόσθετων αρμοδιοτήτων ιδίως στους Δήμους που προβλέπονταν για τις 1.1.2013, και τελικά ματαιώθηκε με Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου το Δεκέμβριο του 2012.
- Ο Ν.3852/2010 προέβλεπε την ανάπτυξη ενός συστήματος «Μητροπολιτικής Διακυβέρνησης» σε Αττική και Θεσσαλονίκη, καθώς και τη δημιουργία ειδικού τύπου Δήμων σε νησιά και ορεινές περιοχές με πρόσθετες αρμοδιότητες. Ωστόσο, καμία από αυτές τις πρωτοβουλίες δεν υλοποιήθηκε στα χρόνια που ακολούθησαν, ενώ παρουσιάστηκαν σοβαρές δυσλειτουργίες σε πολλές επιμέρους πτυχές του νέου Διοικητικού οικοδομήματος.
- Εγκαταλείφθηκαν οι όποιες συστηματικές πρωτοβουλίες εκκαθάρισης αρμοδιοτήτων και απλοποίησης διαδικασιών, καθώς και ουσιαστικής συνάρθρωσης των νέων επιπέδων διακυβέρνησης με την Κεντρική Διοίκηση («Πολυεπίπεδη Διακυβέρνηση»). Τα σχέδια για εφαρμογή μιας μεγάλης μεταρρύθμισης και στην Κεντρική Διοίκηση εγκαταλείφθηκαν, ενώ εμφανής ήταν η απουσία ηγετικού οράματος και συστηματικής μακροπρόθεσμης στρατηγικής για την κεντρική αλλά και την ευρύτερη Κρατική Διοίκηση (Χλέπας, Γούπιος, Σαπουνάκης 2014).
- Η πολυνομία, η έλλειψη κωδικοποίησης της νομοθεσίας, η πολυπλοκότητα των διοικητικών διαδικασιών και η έλλειψη τυποποίησης τους ανέστειλαν ουσιαστικά τις όποιες προσπάθειες εξορθολογισμού στο πεδίο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

- Θεσμοί όπως ο Συνήγορος του Δημότη που θα οδηγούσαν σε μια πιο απρόσωπη διακυβέρνηση των ΟΤΑ και στην συρρίκνωση των πελατειακών και κομματικών σχέσεων δεν υιοθετήθηκαν από το σύνολο των ΟΤΑ.
- Τα Συμβούλια Ένταξης Μεταναστών αποτελούν θετικό μέτρο ειδικά σε Δήμους με πολυπληθείς ομάδες μεταναστών, ωστόσο θα πρέπει να διεξαχθεί έρευνα για το πώς λειτουργούν στην πράξη.
- Θα πρέπει να επισημάνουμε το γεγονός ότι η δημοκρατική συμμετοχή των πολιτών εξασφαλίζεται πρώτα και κύρια με τις εκλογές και συγκεκριμένα με την απλή αναλογική. Με το Νόμο «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗ» η εκλογή των δημοτικών συμβούλων πραγματοποιείται με το πλειοψηφικό σύστημα, γεγονός που αλλοιώνει την θέληση των πολιτών. Επίσης, ούτε λόγος για λαϊκές συνελεύσεις γειτονιών που θα εμφυσούσαν στους πολίτες μια νοοτροπία δημοκρατικού προγραμματισμού.

Επιπλέον, ο Συνήγορος του Πολίτη στις ετήσιες εκθέσεις του το 2011 και το 2012, εντόπισε σημαντικό αριθμό προβλημάτων στην οργάνωση και στη λειτουργία της Διοίκησης, τα οποία σχετίζονται άμεσα και έμμεσα με τη νέα κατάσταση που δημιουργεί η νέα Διοικητική Μεταρρύθμιση.

- Η έρευνα έδειξε ότι μεταξύ των κυριότερων προβλημάτων του Διοικητικού Συστήματος περιλαμβάνονται ο συγκεντρωτισμός, οι πατεναλιστικές/πελατειακές δομές, η περιχαράκωση και η ύπαρξη στεγανών ανάμεσα σε συναρμόδιες υπηρεσίες, ο κατακερματισμός μονάδων και η έλλειψη καινοτόμων πρακτικών. Πολλές από τις ρυθμίσεις οι οποίες θεσμοθετήθηκαν φαίνεται ότι όχι μόνο δεν κατέστη δυνατό να προσφέρουν λύσεις, αλλά δημιούργησαν νέα προβλήματα και δυσλειτουργίες.
- Ένα από τα κυριότερα ζητήματα που προέκυψαν κατά την εφαρμογή του νομοθετικού πλαισίου ήταν η λειτουργική και χωρική αναδιοργάνωση των επιπέδων διακυβέρνησης (Δήμοι, Περιφέρειες, Αποκεντρωμένη Διοίκηση). Τα κριτήρια βάσει των οποίων επιχειρήθηκε η αναδιοργάνωση των αρμοδιοτήτων και η γεωγραφική οριοθέτηση των νέων διοικητικών οντοτήτων φαίνεται να μην είναι λειτουργικά καθώς αγνοήθηκαν σχεδόν όλες οι λειτουργικές και πολιτικές δομές και σχέσεις οι οποίες εν πολλοίς καθορίζουν την αποτελεσματικότητα των τρόπων διακυβέρνησης και τα καθεστώτα ρύθμισης στους σύγχρονους κοινωνικούς σχηματισμούς.
- Οι δυσλειτουργίες που προέκυψαν από τις αναντιστοιχίες και τις ασάφειες αυτές όζυναν την αδυναμία των ήδη διστακτικών και αναποτελεσματικών Διοικητικών Δομών να επιλύσουν προβλήματα σε τομείς κείριους για την αναπτυξιακή διαδικασία και την εύρυθμη λειτουργία του Κράτους Πρόνοιας και του Κράτους Δικαίου.
- Σύγχυση στις αρμοδιότητες των ΟΤΑ που προκλήθηκαν από τις αλληπάλληλες νομοθετικές πρωτοβουλίες και ιδιαίτερα όσον αφορά στα αυθαίρετα, στις αδειοδοτήσεις περιπτέρων κ.λ.π..

Η εφαρμογή των Μεσοπρόθεσμων Πλαισίων Δημοσιονομικής Στρατηγικής επέφερε άμεσα για τους Δήμους:

- Πρωτοφανή περικοπή των κρατικών επιχορηγήσεων που φθάνει στο 60%.
- Συνεχή μείωση του ανθρώπινου δυναμικού λόγω αφενός συνταξιοδοτήσεων και ταυτόχρονης απαγόρευσης προσλήψεων και αφετέρου εφεδρείας/ διαθεσιμότητας /απολύσεων στον ευρύτερο δημόσιο τομέα. Ταυτόχρονα, οι συμβάσεις έργου(Ι.Δ.Ο.Χ.) έχουν μειωθεί δραστικά.
- Αποψίλωση της δημοτικής περιουσίας και περιορισμό των ελεύθερων χώρων των πόλεων λόγω εκτεταμένων ιδιωτικοποιήσεων.
- Διάλυση δομών και υπηρεσιών ή/και ιδιωτικοποίηση τους λόγω αδυναμίας συντήρησης ή/και ως αποτέλεσμα αποφάσεων της κεντρικής διοίκησης (πχ κατάργηση Δημοτικής Αστυνομίας).

Επιπλέον, η εφαρμογή πολιτικών λιτότητας, η εκτίναξη της φτώχειας και της ανεργίας επέφεραν:

- Πρόσθετη μείωση μέρους των ίδιων εσόδων (δημοτικοί φόροι, τέλη, δικαιώματα, εισφορές) λόγω της μαζικής φτωχοποίησης των λαϊκών στρωμάτων.
- Αυξημένες ανάγκες χρηματοδότησης και στελέχωσης των υπάρχουσών κοινωνικών δομών (Παιδικοί σταθμοί, Βοήθεια στο Σπίτι, κ.ά.) και ανάγκη δημιουργίας νέων (Συσσίτια, Κοινωνικά Παντοπωλεία, Ιατρεία, Κοινωνικά Φαρμακεία).

A.2 Τροποποιήσεις Θεσμικού πλαισίου Ο.Τ.Α

Όπως αναφέρθηκε η σημαντικότερη και πιο εκτεταμένη νομοθετική αλλαγή που αφορά στην Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι η εφαρμογή του Προγράμματος «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ», το οποίο θεσμοθετήθηκε με το Ν. 3852/2010 (ΦΕΚ 87/7.6.2010, Τεύχος Α') «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ». Από τη θέσπιση του Ν. 3852/2010 ως σήμερα έχουν γίνει αρκετές τροποποιήσεις.

Πίνακας: Νόμοι που τροποποιούν το Πρόγραμμα «Καλλικράτης»

N.3681/2010	N 4019/2011
N.3879/2010	N 4038/2012
N 3889/2010	N 4042/2012
N 3918/2011	N 4051/2012
N.3938/2011	N.4056/2012
N.3943/2011	N.4062/2012
N.3966/2011	N.4070/2012
N.3979/2011	N.4071/2012
N.3996/2011	N.4075/2012
N.4018/2011	N.4093/2012

Πηγή: ΕΕΤΑΑ

Επιπλέον από την αρχή του 2011 ως και τον Ιούνιο του 2014 για την λειτουργία των ΟΤΑ έχουν εκδοθεί και εφαρμόζονται:

- 17 Πράξεις Νομοθετικού Περιεχομένου.
- 6 Προεδρικά διατάγματα με άμεση επίδραση στους ΟΤΑ.
- 7 Πράξεις του Υπουργικού Συμβουλίου.
- Περισσότερες από 200 Κοινές Υπουργικές Αποφάσεις.
- 217 Υπουργικές αποφάσεις μόνο από το Υπουργείο Εσωτερικών και το Υπουργείο Διοικητικής Μεταρρύθμισης.
- 560 Εγκύκλιοι και διευκρινιστικά έγγραφα του Υπουργείου Εσωτερικών και του Υπουργείου Διοικητικής Μεταρρύθμισης.

Σε όλα τα παραπάνω έρχεται να προστεθεί και η νομολογία των Δικαστικών Αρχών της χώρας τα τελευταία χρόνια που καθορίζουν επιμέρους θέματα ερμηνείας και εφαρμογής της νομοθεσίας (Συμβούλιο Επικρατείας, Άρειος Πάγος, Ελεγκτικό Συνέδριο κ.ά.).

Η εφαρμογή του νέου θεσμικού πλαισίου για την Τοπική Αυτοδιοίκηση επέφερε:

- Συρρίκνωση της πολιτικής, οικονομικής και διοικητικής της αυτοτέλειας με αυστηρότερο έλεγχο από τα όργανα της Γενικής Κυβέρνησης και από το Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας των Ο.Τ.Α.
- Αύξηση της γραφειοκρατίας λόγω της πολυπλοκότητας του νέου πλαισίου και των αλληπάλληλων μεταβολών.
- Αυξημένες ανάγκες σε πόρους, προσωπικό και υποδομές που συνεπάγεται η μεταβίβαση αρμοδιοτήτων από την κεντρική διοίκηση και η υλοποίηση του «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗ».
- Αυξημένο διαχειριστικό κόστος που επιβάλλουν οι νέοι δημοσιονομικοί κανόνες και διαδικασίες και οι νέες δομές οικονομικού ελέγχου που έχουν θεσπιστεί.
- Αδυναμία χρηματοδότησης επενδυτικών προγραμμάτων αφενός εξαιτίας των περικοπών της κρατικής χρηματοδότησης, αφετέρου εξαιτίας της αδυναμίας του ΕΣΠΑ να συμβάλει στην προώθηση των τοπικών επενδύσεων και στην αναβάθμιση των υποδομών. Επιπλέον, ο δανεισμός για την χρηματοδότηση τοπικών αναπτυξιακών πρωτοβουλιών και υποδομών έχει εκμηδενιστεί και έχει περιοριστεί στην χρηματοδότηση - αναδιάρθρωση των οικονομικών οφειλών.

A.3 Ανθρώπινο Δυναμικό Ο.Τ.Α

Στις 30/09/2010, το τακτικό προσωπικό των Δήμων έφθανε στους 64.831 υπαλλήλους, και το προσωπικό των ΝΠΔΔ ανερχόταν κατ' εκτίμηση στα 12.750 άτομα. Συνολικά, δηλαδή, το 2010 στους Πρωτοβάθμιους ΟΤΑ υπηρετούσαν 77.581 άτομα.

Από 01/01/2011 με την εφαρμογή του «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗ» μεταφέρθηκαν στους Δήμους

- Από τις Νομαρχίες (Πολεοδομίες κ.λπ.): 2.787 άτομα,
- από τις Κρατικές Περιφέρειες τα στελέχη των Τεχνικών Υπηρεσιών Δήμων και Κοινοτήτων: 454 άτομα,
- από το Υπουργείο Παιδείας οι καθαρίστριες σχολείων συνολικά: 5.951 άτομα,
- από τις Δημοτικές Επιχειρήσεις: 1.988 άτομα,
- από μετατάξεις ΟΑΣΑ, ΤΡΑΙΝΟΣΕ, κ.λπ.: 350 άτομα.

Δηλαδή στο προσωπικό των Δήμων και των Νομικών τους Προσώπων προστέθηκαν άλλα 11.530 άτομα, ανεβάζοντας έτσι τον συνολικό αριθμό στα 89.111.

Σύμφωνα με την απογραφή της 01/01/2012, το προσωπικό των Δήμων ανερχόταν στις 72.699 και των ΝΠΔΔ στις 10.850. Το σύνολό τους ήταν δηλαδή 83.549 άτομα. Συνεπώς, προκύπτει ότι το προσωπικό των Δήμων και των Νομικών τους Προσώπων μέσα σε δύο χρόνια όχι μόνο δεν αυξήθηκε, αλλά μειώθηκε κατά 5.562

άτομα. Με βάση τα προσωρινά στοιχεία του Μητρώου Μισθοδοτούμενων Ελληνικού Δημοσίου για το 2013, το τακτικό προσωπικό των ΟΤΑ έφθανε τα 84.177 άτομα από τα οποία πρέπει να αφαιρεθούν οι σχολικοί φύλακες (2.234) και η Δημοτική Αστυνομία (3.600 περίπου), με τελικό αριθμό τα 78.343 άτομα. Δηλαδή, μέσα σε τρία χρόνια το προσωπικό των Δήμων μειώθηκε κατά 10.768 άτομα (-12%). Με βάση τα στοιχεία του ΑΣΕΠ (τελικό πίνακες) 1.041 σχολικοί φύλακες παρέμειναν σε διαθεσιμότητα και οδηγούνται σε απόλυση, ενώ 526 τοποθετήθηκαν σε Νοσοκομεία. Δεν υπάρχουν ακόμα στοιχεία για τους Δημοτικούς Αστυνόμους, παρά μόνο ότι 614 τοποθετήθηκαν σε καταστήματα κράτησης.

Οι δαπάνες μισθοδοσίας των Δήμων, μειώθηκαν κατά 28%, λόγω των περικοπών και της εφαρμογής του ενιαίου μισθολογίου. Από 2.180 εκ. € το 2010, έφθασαν τα 2.115 το 2011, τα 1.717 το 2012 και 1.571 το 2013.

Σε ό,τι αφορά τα Θυγατρικά Νομικά Πρόσωπα των Δήμων, τα μεν Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου από 4.300 συγχωνεύτηκαν σε 544 (μείωση 87%), οι Δημοτικές Επιχειρήσεις από 1.350 συγχωνεύτηκαν σε 492 (μείωση 64%) και οι ΔΕΥΑ από 230 σε 130 (μείωση 43,5%).

Στο νέο Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2015-2018, αναφέρονται τα εξής για το μόνιμο προσωπικό των Δήμων:

- Μέχρι το τέλος του 2014 υπολογίζεται ότι θα έχουν αποχωρήσει 9.611 άτομα από τους Δήμους και θα έχουν προσληφθεί 721.
- Τα υπόλοιπα τέσσερα χρόνια 2015-2018 (νέο Μ.Π.Δ.Σ.) προβλέπεται ότι θα αποχωρήσουν 7.117 άτομα και θα προσληφθούν 4.222, δηλαδή το ισοζύγιο θα παραμείνει αρνητικό κατά 2.895 άτομα.
- Η μείωση του προσωπικού των Δήμων προβλέπεται ότι θα συνεχιστεί μέχρι το 2018.
- Σύμφωνα με το Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2015-2018, ο εκτιμώμενος αριθμός προσλήψεων για τους ΟΤΑ πρώτου βαθμού (πλην εποπτευόμενων Ν.Π.) για τα έτη 2014-2015 βασίστηκε στον κανόνα 1:10. Ωστόσο, μέχρι σήμερα οι προσλήψεις παραμένουν «παγωμένες».

Τέλος, με την εφαρμογή του «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗ» επήλθαν μειώσεις και στον αριθμό των αιρετών. Συγκεκριμένα: οι Δήμαρχοι μειώθηκαν από τους 1.034 στους 325 (-69%), οι Δημοτικοί Σύμβουλοι από 16.510 στις 9.375 (-3%), οι Πρόεδροι των Δημοτικών Συμβουλίων από 913 στους 325 (-64%), οι Αντιδήμαρχοι από 2.337 μειώθηκαν στους 1.502 (-36%). Επίσης σημειώθηκε μείωση και στον αριθμό των Ειδικών Συμβούλων και συνεργατών από 2.337 σε 1.502 (-36%).

A.4 Η Εφαρμογή του «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗ» στο Δήμο Κέας

Στο Δήμο Κέας οι άμεσες επιπτώσεις από την εφαρμογή του Ν. 3852/2010 (Πρόγραμμα «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ» και των προγραμμάτων προσαρμογής της Ελληνικής οικονομίας («Μνημόνια») περιλαμβάνουν επιγραμματικά :

- Την μεταβίβαση υπηρεσιών και αρμοδιοτήτων από την πρώην Νομαρχία Κυκλάδων (Δ/ση Πολεοδομίας και Δ/ση Κοινωνικής Πρόνοιας) μετά τη λήξη του Μεσοπρόθεσμου Προγράμματος (31.12.2016).
- Την άσκηση σειράς νέων αρμοδιοτήτων, που μεταβιβάζονται σταδιακά.
- Τη συγκρότηση δύο (2) μόνο Σχολικών Επιτροπών (ως Ν.Π.Δ.Δ.), σε αντικατάσταση των 5 παλαιότερων.
- Την κατάργηση της Δημοτικής Αστυνομίας και της ειδικότητας των Σχολικών Φυλάκων.
- Τη μείωση της τακτικής χρηματοδότησης.

Σε επίπεδο Οργάνων και Επιτροπών, ο Ν. 3852/2010 προβλέπει:

- Συγκρότηση Οικονομικής Επιτροπής.
- Συγκρότηση Επιτροπής Διαβούλευσης, Δημοτικής Επιτροπής Παιδείας, Δημοτικής Επιτροπής Ισότητας, Συμβούλιο Μεταναστών κ.λπ..
- Ορισμό Συμπαραστάτη του Δημότη.

Τα κρίσιμα ζητήματα που προκύπτουν άμεσα για το Δήμο Κέας και αφορούν στην εσωτερική λειτουργία και ανάπτυξη, με στόχο την αποτελεσματικότητα και τη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών, είναι:

- Οι διατιθέμενοι οικονομικοί πόροι (μείωση εσόδων λόγω και του «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗ»), δεδομένης της οικονομικής κατάστασης του Δήμου, δεν επαρκούν για την άσκηση όλου του εύρους των αρμοδιοτήτων που περιγράφει ο Νόμος 3852/2010.
- Δεν υπάρχει ούτε έχει προβλεφθεί σχέδιο μεταβίβασης των αρμοδιοτήτων της Δ/σης Πολεοδομίας και της Δ/σης Πρόνοιας στους ΟΤΑ, για τους οποίους -μετά τη λήξη του Μεσοπρόθεσμου Προγράμματος (31.12.2016)- θα έχει ευθύνη άσκησης της αρμοδιότητας ο Δήμος Κέας.
- Οι εξελίξεις σε ό, τι αφορά στο προσωπικό (καθεστώς κινητικότητας - διαθεσιμότητας, μεγάλες μισθολογικές μειώσεις κ.λπ..) και η έλλειψη δυνατοτήτων ανανέωσης (περιορισμός προσλήψεων 1/10), δεν μπορούν να συνδράμουν, προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι της Δημοτικής Αρχής. Οι προσωρινές θέσεις που δημιουργούνται -μέσω δίμηνων, πεντάμηνων ή οχτάμηνων συμβάσεων- δεν μπορούν να αντικαταστήσουν σε καμία περίπτωση τις αυξημένες ανάγκες του Δήμου και δεν υποστηρίζουν τη διαχρονική, σταθερή και αποτελεσματική δραστηριότητα του Δήμου σε κρίσιμους τομείς, που πρέπει να καλύπτονται με σταθερές σχέσεις εργασίας με πλήρη εργασιακά και ασφαλιστικά δικαιώματα.
- Οι θεσμοί διαβούλευσης και εκπροσώπησης των πολιτών που προβλέπονται από τον Ν. 3852/2010 δεν επαρκούν για την κινητοποίηση της Τοπικής Κοινωνίας και την ανάπτυξη ουσιαστικής συμμετοχής των πολιτών

στα δημοτικά δρώμενα.

B. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΣΤΟΝ ΟΤΑ ΔΗΜΟΣ ΚΕΑΣ

B.1 ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Με την υπ' αρ. **162/2015** απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου αποφασίστηκε η τροποποίησης του Οργανισμού Εσωτερικών Υπηρεσιών του Δήμου Κέας. Με την απόφαση αυτή ο τροποποιημένος οργανισμός προβλέπει τις παρακάτω οργανικές μονάδες ομαδοποιημένες σε ενότητες συναφούς σκοπού και αντικειμένου :

ΕΝΟΤΗΤΑ Α : ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΠΑΓΟΜΕΝΕΣ ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ ΣΤΟ ΔΗΜΑΡΧΟ

- Ιδιαίτερο Γραφείο Δημάρχου.

ΕΝΟΤΗΤΑ Β : ΕΠΙΤΕΛΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

1. Γραφείο Προγραμματισμού και Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης

ΕΝΟΤΗΤΑ Γ : ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ, ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

1. Γραφείο Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας και Πολιτισμού

ΕΝΟΤΗΤΑ Δ : ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

1. Αυτοτελές Τμήμα Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών που περιλαμβάνει ειδικότερα τα παρακάτω γραφεία :

- α) Γραφείο Διοικητικών Υπηρεσιών
- β) Γραφείο Οικονομικών Υπηρεσιών
- γ) Γραφείο Εσόδων, Δημοτικής Περιουσίας
- δ) Γραφείο Ταμείου
- ε) Γραφείο Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας και Πολιτισμού
- στ) Γραφείο ΚΕΠ

2. Αυτοτελές Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών και Περιβάλλοντος που περιλαμβάνει ειδικότερα τα παρακάτω γραφεία :

- α) Γραφείο Τεχνικών Έργων
- β) Γραφείο Ηλεκτρομηχανολογικών Έργων και Συγκοινωνιών
- γ) Γραφείο Ύδρευσης- Αποχέτευσης
- δ) Γραφείο Καθαριότητας & Περιβάλλοντος
- ε) Γραφείο Πολεοδομίας

Εκτός από τις οργανικές και προσωποπαγείς θέσεις, προβλέπονται δέκα (10) θέσεις προσωπικού με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου, διαφόρων ειδικοτήτων, για την αντιμετώπιση εποχικών ή άλλων περιοδικών ή πρόσκαιρων αναγκών, καθώς και για κάλυψη αναγκών ανταποδοτικού χαρακτήρα, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις (ν.2503/97, άρθρο 18 παράγρ.12).

B.2 ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΔΗΜΟΥ ΚΕΑΣ

Στο Δήμο Κέας, σύμφωνα με στοιχεία της 31^{ης} Δεκεμβρίου 2015, το τακτικό προσωπικό ανέρχεται σε 16 άτομα εκ των οποίων 3 υπάλληλοι είναι της κατηγορίας Π.Ε. (18,75%), 1 Τ.Ε. (6,25%), 8 Δ.Ε. (50%) και 4 Υ.Ε. (25%). Επιπλέον υπηρετούν 3 αποσπασμένοι υπάλληλοι ειδικότητας ΤΕ εφοριακών (2) και ΔΕ εφοριακών (1).

Κατανομή Τακτικού Προσωπικού Δήμου Κέας βάσει επιπέδου σπουδών και σχέση εργασίας

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΣΧΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ		%
ΠΕ	ΜΟΝ	3	3	18,75%
	ΙΔΑΧ	0		
ΤΕ	ΜΟΝ	1	1	6,25%
	ΙΔΑΧ	0		
ΔΕ	ΜΟΝ	6	8	50%
	ΙΔΑΧ	2		
ΥΕ	ΜΟΝ	4	4	25%
	ΙΔΑΧ	0		
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ 31.12.2015			16	

Αν συγκρίνουμε την κατανομή του προσωπικού του Δήμου Κέας με το σύνολο των ΟΤΑ (Α' και Β' Βαθμού) βάσει του εκπαιδευτικού τους επιπέδου, διαπιστώνουμε ότι οι υπάλληλοι Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης υπολείπονται των υπαλλήλων της αντίστοιχης κατηγορίας στο σύνολο των ΟΤΑ, ενώ αντίθετα στην κατηγορία ΔΕ το ποσοστό του

Δήμου είναι μεγαλύτερο.

B.2.1 Επιμόρφωση και κατάρτιση

Σύμφωνα με τον Κώδικα Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ, η υπηρεσιακή εκπαίδευση είναι δικαίωμα του υπαλλήλου. Η εκπαίδευση γίνεται με τη συμμετοχή του υπαλλήλου σε προγράμματα εισαγωγικής εκπαίδευσης, επιμόρφωσης, μετεκπαίδευσης και προγράμματα ή κύκλους μεταπτυχιακής εκπαίδευσης. Τα προγράμματα εκτελούνται στην Ελλάδα ιδίως στο πλαίσιο του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (Ε.Κ.Δ.Δ.Α.) ή στο εξωτερικό, σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά.

Η υπηρεσία είναι υποχρεωμένη να μεριμνά για την επιμόρφωση των υπαλλήλων της σε όλη τη διάρκεια της σταδιοδρομίας τους ανεξάρτητα από την κατηγορία, τον κλάδο, την ειδικότητα και το βαθμό τους. Η επιμόρφωση μπορεί να είναι γενική ή να έχει τη μορφή εξειδίκευσης σε αντικείμενα της υπηρεσίας του υπαλλήλου. Η συμμετοχή του υπαλλήλου σε προγράμματα επιμόρφωσης μπορεί να ορίζεται και ως υποχρεωτική.

B.3 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΔΗΜΟΥ

Η αξιολόγηση της εσωτερικής οργάνωσης του Δήμου, αποτελεί τον συγκερασμό όσων σημείωσαν οι Προϊστάμενοι των Υπηρεσιών του Δήμου και αφορούν στη λειτουργία των Υπηρεσιών τους.

Ο εντοπισμός των πλεονεκτημάτων, των δυνατοτήτων και των αδυναμιών, οδηγεί και στις προϋποθέσεις εσωτερικής ανάπτυξης του Δήμου.

Η αξιολόγηση πραγματοποιείται για τις ακόλουθες ενότητες:

- Δραστηριότητες και Διαδικασίες
- Οργάνωση και Συνεργασίες
- Ανθρώπινο Δυναμικό και Υλικοτεχνική υποδομή

Β.3.1 ΕΝΟΤΗΤΑ: Δραστηριότητες & Διαδικασίες

ΘΕΜΑΤΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ & ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ & ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ
Δραστηριότητες Τεχνικών, Πολεοδομικών και Περιβαλλοντικών Υπηρεσιών	• Η έλλειψη προσωπικού σε όλες τις Υπηρεσίες δημιουργεί σοβαρά προβλήματα αποτελεσματικότητας, κυρίως στο Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών και Περιβάλλοντος . • Διοικητική εξάρτηση από τη Δ/ση Τεχνικών Έργων Κυκλάδων της περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου, αφού λόγω έλλειψης προσωπικού είναι αδύνατη η λειτουργία Αυτοτελούς Τμήματος Τεχνικών Υπηρεσιών και Περιβάλλοντος • Επιβαρυνμένος Τεχνολογικός εξοπλισμός και έλλειψη μεσοπρόθεσμου προγράμματος ανανέωσης. • Η έλλειψη Σταθμού Μεταφόρτωσης των απορριμμάτων έχει ως αποτέλεσμα το κόστος συλλογής τους να είναι πολύ υψηλό. (Εργατώρες, καύσιμα, συντήρηση απορριματοφόρων κ.λπ.).	• Οι Υπηρεσίες έχουν τη δυνατότητα για άσκηση σε μεγάλο βαθμό όλων των σχετικών δραστηριοτήτων (σύνταξη μελετών, δημοπράτηση, επίβλεψη έργων, συντήρηση υπαρχόντων υποδομών κλπ.) με τις κατάλληλες συνεργασίες, κυρίως λόγω της ευσυνειδησίας των υπαλλήλων που υπηρετούν σε αυτές, πολλώ δε μάλλον σε περίπτωση που τα Τμήματα στελεχωθούν επαρκώς. • Υπάρχει η δυνατότητα προώθησης του αναπτυξιακού ρόλου του Δήμου, μέσω ολοκληρωμένων παρεμβάσεων ευρείας κλίμακας σε συνεργασία με την Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου, την Ενδιάμεση Διαχειριστική Αρχή κ.λπ. και την αξιοποίηση πόρων από το ΕΣΠΑ και χρηματοδοτικά εργαλεία. • Ευκαιρία αποτελεί η εκπόνηση του Νέου Περιφερειακού Σχεδιασμού για την διαχείριση απορριμμάτων και η Εκπόνηση Τοπικού Σχεδίου, που έχει ήδη κατατεθεί.
Δραστηριότητες Κοινωνικών Υπηρεσιών και Υπηρεσιών Παιδείας και Δια βίου μάθησης	• Ανάγκη αναβάθμισης των Κοινωνικών Υπηρεσιών για την ικανοποίηση των ολοένα αυξανόμενων αναγκών κοινωνικής φροντίδας για μέρος του πληθυσμού. • Η έλλειψη προσωπικού δημιουργεί ζωτικά προβλήματα στη λειτουργία των Υπηρεσιών και κυρίως των της Κοινωνικής Υπηρεσίας. • Η έλλειψη ερευνών σε τοπικό επίπεδο για την καταγραφή αναγκών και ιεράρχηση προτεραιοτήτων. • Η έλλειψη προγράμματος συντήρησης των κοινωνικών υποδομών και των υποδομών	• Η λειτουργία σε καλά επίπεδα Δομών Κοινωνικών Δραστηριοτήτων και των Υποστήριξης Ευπαθών Κοινωνικών Ομάδων, αποτελεί τη βάση για την περαιτέρω οργάνωση και ανάπτυξή τους. • Αξιοποίηση νέου ΕΣΠΑ και ειδικότερα στον τομέα αντιμετώπισης της φτώχειας, τη παιδικής φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού. • Δυνατότητες ανάπτυξης δικτύου συνεργασιών τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο.

ΘΕΜΑΤΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ & ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ & ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ
	εκπαίδευσης.	
Δραστηριότητες Πολιτιστικών κ Αθλητικών Υπηρεσιών	• Οι περιορισμένες και συνεχώς μειούμενες χρηματοδοτήσεις του Δήμου από τον κρατικό προϋπολογισμό, περιορίζουν τους πόρους για τον Πολιτισμό - Αθλητισμό.	• Στο Δήμο Κέας υπάρχει κάλυψη πολιτιστικών δραστηριοτήτων τόσο από τις αρμόδιες Υπηρεσίες του όσο και από τους υπάρχοντες Συλλόγους της πόλης. • Δυνατότητες ανάπτυξης δικτύου συνεργασιών σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. • Δυνατότητες αξιοποίησης διακρατικών προγραμμάτων στον Τομέα Αθλητισμού και Πολιτισμού
Δραστηριότητες Υπηρεσιών Οικονομικής Ανάπτυξης και Απασχόλησης	• Ανάγκη σύστασης και λειτουργίας Υπηρεσιών για θέματα Τοπικής Ανάπτυξης και Απασχόλησης • Έλλειψη στελεχωμένης μονάδας Προγραμματισμού κ Ανάπτυξης	• Ενεργοποίηση Υπηρεσιακής Μονάδας στον ΟΕΥ του Δήμου σε εφαρμογή σχετικής διάταξης του «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗ». • Ανάπτυξη συνεργασιών με ευρύτερους φορείς της Αυτοδιοίκησης (ΚΕΔΕ, ΕΕΤΑΑ, κλπ.).
Δραστηριότητες Οριζόντιων και Υποστηρικτικών Υπηρεσιών	• Υπάρχει ανάγκη αναβάθμισης του υπάρχοντος εξοπλισμού και βελτίωση γενικά όλων των υποδομών λειτουργίας των υπηρεσιών αυτών. • Έλλειψη καταγραφής αναγκών κατάρτισης και αναβάθμισης των προσόντων και των δεξιοτήτων του υφιστάμενου προσωπικού.	• Η εμπειρία των υπηρεσιών. • Οι δυνατότητες αξιοποίησης των Νέων Τεχνολογιών
Διαδικασίες Διοίκησης	• Ανάγκη βελτίωσης των διαδικασιών προγραμματισμού, παρακολούθησης και αξιολόγησης της λειτουργίας του Δήμου και αποτελεσματικότητας των Υπηρεσιών του. • Η έλλειψη διατύπωσης συγκεκριμένων ρεαλιστικών στόχων ανά υπηρεσία.	• Οι δυνατότητες αξιοποίησης δεικτών αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας.
Διαδικασίες που βελτιώνουν τη σχέση του Δήμου	• Η έλλειψη οικονομικών πόρων και ανθρώπινου δυναμικού, έχει ως συνέπεια να δείχνει τον Δήμο	• Δυνατότητες ανάπτυξης ηλεκτρονικών διαδικασιών διαχείρισης αιτημάτων και

ΘΕΜΑΤΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ & ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ & ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ
με την Κοινωνία και τον Πολίτη	πολλούς τομείς δραστηριότητας. • Η ελλιπής λειτουργία των Επιτροπών • Η έλλειψη ερευνών σε τοπικό επίπεδο για την καταγραφή αναγκών και ιεράρχηση προτεραιοτήτων.	• Υπηρεσιών από τους δημότες κλπ.. • Σύσταση Τοπικών συμβουλίων • Ουσιαστική λειτουργία των θεσμών της Επιτροπής Διαβούλευσης και των λοιπών επιτροπών με την συμμετοχή εκπροσώπων των κατοίκων

ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

- Διασφάλιση του δημόσιου κοινωνικού χαρακτήρα των παρεχόμενων υπηρεσιών
- Επαναφορά της Οικονομικής αξιοπιστίας του Δήμου και μείωση του μέσου χρόνου αποπληρωμής των υποχρεώσεων σε προμηθευτές και τρίτους.
- Σταδιακή ανανέωση μηχανολογικού εξοπλισμού στους τομείς πρασίνου, καθαριότητας και τεχνικών συνεργείων.
- Διασφάλιση της βιώσιμης λειτουργικότητας των δημοτικών υποδομών (σχολικά κτίρια, εγκαταστάσεις αθλητισμού, πολιτισμού κλπ)
- Εκπόνηση πρωτογενών ερευνών για την καταγραφή αναγκών και ιεράρχηση προτεραιοτήτων στην Παιδεία, στον Κοινωνικό, Πολιτιστικό και Αθλητικό Τομέα.
- Ανάπτυξη Συνεργασιών σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο και ενίσχυση της συνεργασίας στην υλοποίηση προγραμμάτων σε θέματα Παιδείας, στον Κοινωνικό, Πολιτιστικό και Αθλητικό Τομέα.
- Ανάπτυξη Συνεργασιών άμεσα με τα Πανεπιστημιακά Ιδρύματα για την αξιοποίηση της γνώσης και την εισαγωγή καινοτομίας.
- Ανάπτυξη Κοινωνικών Αλληλέγγυων Υποδομών και Παρεμβάσεων για την υποστήριξη κοινωνικά και οικονομικά ασθενέστερων ομάδων του πληθυσμού και την διατήρηση της κοινωνικής συνοχής.
- Ανάπτυξη δημοτικών υπηρεσιών υποστήριξης και ενημέρωσης των επαγγελματιών και των επιχειρήσεων

B.3.2 ΕΝΟΤΗΤΑ: Οργάνωση & Συνεργασίες

ΘΕΜΑΤΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ & ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ & ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ
Δομές (Όργανα και Υπηρεσίες)	• Έλλιπής άσκηση ορισμένων αρμοδιοτήτων λόγω του περιορισμένου προσωπικού. • Έλλειψη μόνιμου μηχανισμού κατάρτισης του προσωπικού. • Έλλειψη Νομικής Υπηρεσίας	• Η εμπειρία των υπηρεσιών. • Οι δυνατότητες αξιοποίησης των Νέων Τεχνολογιών • Αξιοποίηση του νέου ΕΣΠΑ (ΕΠ Διοικητική Μεταρρύθμιση)
Συστήματα διαχείρισης και λειτουργίας	• Έλλειψη ενός κοινού πλαισίου προγραμματισμού που διακατέχει όλες τις βαθμίδες Διοίκησης. • Έλλειψη σαφών σχεδίων δράσης ανά Υπηρεσία και Τμήμα. • Η έλλειψη διατύπωσης συγκεκριμένων ρεαλιστικών στόχων ανά υπηρεσία.	• Η διαδικασία σύνταξης του ΕΠ και των Ετησίων Προγραμμάτων Δράσης μπορεί να αποτελέσει μία καλή βάση. • Εφαρμογή Συστημάτων Διαχείρισης Έργων. • Δυνατότητες μοντελοποίησης διαδικασιών (π.χ. Ανάπτυξη πρότυπων τευχών δημοπράτησης)
Συνεργασίες και Δικτύωση του Δήμου με άλλους φορείς	• Έλλειψη συστηματικής συνεργασίας με όμορους Δήμους για τη διάχυση της γνώσης και της πληροφόρησης. • Η συμμετοχή του Δήμου σε Δίκτυα συνεργασιών (Εθνικών, Ευρωπαϊκών) δεν έχει επιφέρει την αναμενόμενη τεχνογνωσία και εμπειρία εντός των Υπηρεσιών. • Έλλειψη οργανωμένης μονάδας για την αξιοποίηση του ΕΣΠΑ και των Ευρωπαϊκών χρηματοδοτικών εργαλείων.	• Η λειτουργία της Περιφερειακής Διοίκησης (Κυκλάδων) ως ευκαιρία για την ανάπτυξη της διαβαθμιδικής συνεργασίας. • Ανάπτυξη συνεργασιών με ευρύτερους φορείς της Αυτοδιοίκησης (ΚΕΔΕ, ΕΕΤΑΑ, ΕΝΠΕ κλπ.). • Αξιολόγηση της λειτουργίας των δικτύων που συμμετέχει ο Δήμος. • Συμμετοχή σε Ευρωπαϊκά Δίκτυα συνεργασιών με συγκεκριμένο στόχο (π.χ. Περιβάλλον, Νέες Τεχνολογίες κ.λπ..)

ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

- Εφαρμογή συστημάτων προγραμματισμού, ποιότητας και διαχείρισης έργων.
- Εκπόνηση ετήσιων σχεδίων Δράσης ανά Διεύθυνση και εφαρμογή μεθόδων στοχοθεσίας
- Επανεξέταση διαδικασιών προμηθειών και ενσωμάτωση διαδικασιών ηλεκτρονικών προμηθειών.
- Διεύρυνση διαδικασιών αμφίδρομης επικοινωνίας και συμμετοχής των πολιτών.
- Ενεργοποίηση και ουσιαστική υποστήριξη θεσμών συμμετοχής της κοινωνίας.

B.3.3 ΕΝΟΤΗΤΑ: Ανθρώπινο Δυναμικό & Υλικοτεχνική Υποδομή

ΘΕΜΑΤΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ & ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ
Ανθρώπινο Δυναμικό	- Υπάρχει σημαντικό πρόβλημα λόγω έλλειψης προσωπικού. - Υπάρχουν εργαζόμενοι που ανήκουν τυπικά σε μια υπηρεσία και εργάζονται σε άλλη. - Έλλειψη διαρκούς εκπαίδευσης και ενημέρωσης του ανθρώπινου δυναμικού. - Η έλλειψη διατύπωσης συγκεκριμένων ρεαλιστικών στόχων ανά υπηρεσία.	- Αξιοποίηση της εμπειρίας του προσωπικού - Νέος ΟΕΥ με βελτιστοποίηση της απόδοσης
Εξοπλισμός	Ο πάσης φύσεως εξοπλισμός των Υπηρεσιών χρειάζεται συντήρηση και ανά περίπτωση αναβάθμιση, επέκταση, συμπλήρωση ή	Νέο ΕΣΠΑ "έξυπνη" συνεργασία
Μηχανοργάνωση / Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ)	- Αναβάθμιση και επέκταση συστημάτων Η/Υ και προμήθεια νέου λογισμικού. - Ελλιπής διαλειτουργικότητα των συστημάτων - Εξασφάλιση εξειδικευμένου προσωπικού για την εφαρμογή των ΤΠΕ. - Έλλειψη ενημέρωσης του προσωπικού του Δήμου για τις υπάρχουσες και λειτουργούσες ΤΠΕ.	- Υλοποίηση σημαντικών έργων ΤΠΕ στο Δήμο. - Η ύπαρξη της βασικής υποδομής για την ανάπτυξη νέων πληροφοριακών συστημάτων και λειτουργιών.
Κτιριακές Εγκαταστάσεις	- Ελλιπής συντήρηση, εκσυγχρονισμός και κυρίως φύλαξη κτιριακών εγκαταστάσεων. - Δύσκολη πρόσβαση στο νέο Δημαρχείο	Σημαντικός αριθμός των κτιριακών εγκαταστάσεων είναι ιδιόκτητος.

ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

- Ιεράρχηση προτεραιοτήτων για την κάλυψη των αναγκών σε στελεχιακό δυναμικό
- Εκπόνηση ολοκληρωμένου προγράμματος εκπαίδευσης και αναβάθμισης των προσόντων του προσωπικού ανάλογα με τις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες του τομέα εργασίας.
- Ενίσχυση της διαλειτουργικότητας των πληροφοριακών συστημάτων με στόχο την απλοποίηση εσωτερικών διαδικασιών.
- Κτιριακές εγκαταστάσεις - συντήρηση - εκσυγχρονισμός - φύλαξη

Γ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΗΜΟΥ ΚΕΑΣ

Γ.1 ΑΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΩΝ ΔΗΜΟΥ ΚΕΑΣ (2011 - 2014)

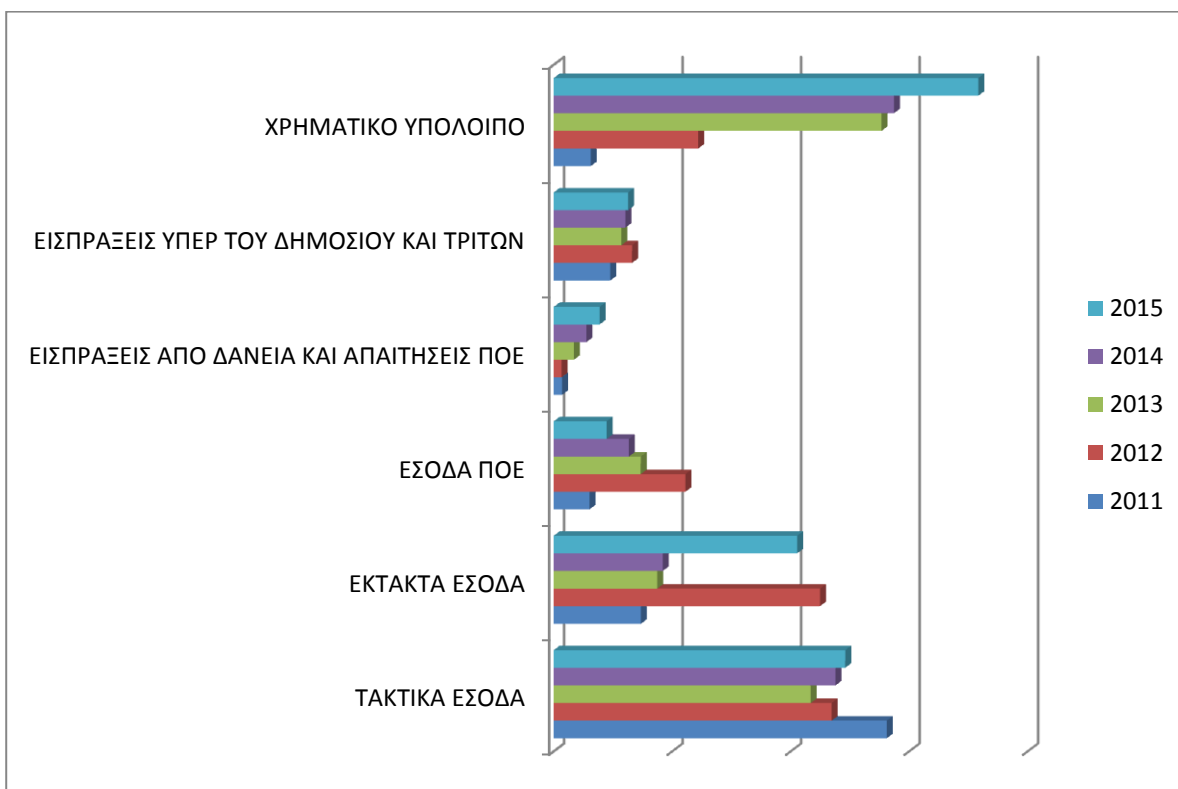
Γ 1.1 Εισπράξεις

	Σε Ευρώ	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ 2011	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ 2012	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ 2013	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ 2014	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ 2015
0	ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	1.406.010,67	1.173.213,43	1.084.924,80	1.189.484,08	1.230.505,01
01	ΠΡΟΣΟΔΟΙ ΑΠΟ ΑΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	18.327,36	13.342,67	11.498,54	11.083,28	8.959,60
02	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	4.832,80	27.795,06	14.656,58	19.691,67	26.331,58
03	ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΑ ΤΕΛΗ ΚΑΙ	233.409,14	178.021,45	157.339,69	267.213,61	297.627,48
04	ΛΟΙΠΑ ΤΕΛΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	80.565,31	70.197,00	75.514,87	105.466,19	98.086,90
05	ΦΟΡΟΙ ΚΑΙ ΕΙΣΦΟΡΕΣ	3.432,83	1.815,00	4.302,00	1.030,00	0
06	ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	1.054.758,23	869.120,99	815.478,12	781.489,33	793.449,45
07	ΛΟΙΠΑ ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	10.685,00	12.921,26	6.135,00	3.510,00	6.050,00
1	ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ	368.298,72	1.124.263,65	437.039,75	460.473,79	1.027.611,34
11	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΕΚΠΟΙΗΣΗ ΚΙΝΗΤΗΣ ΚΑΙ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	0	0	0	0	0
12	ΕΚΤΑΚΤΕΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΚΑΛΥΨΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ	197.963,02	55.021,97	30.776,70	36.712,55	53.710,64
13	ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	146.272,19	1.050.116,62	385.177,99	395.042,26	842.220,03
14	ΔΩΡΕΕΣ - ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΕΣ - ΚΛΗΡΟΔΟΣΙΕΣ	0	0	1.500,00	0	100.500,00
15	ΠΡΟΣΑΥΞΗΣΕΙΣ - ΠΡΟΣΤΙΜΑ - ΠΑΡΑΒΟΛΑ	23.576,61	18.974,97	19.585,06	28.718,98	30.480,67
16	ΛΟΙΠΑ ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ	486,9	150,09	0	0	700
2	ΕΣΟΔΑ ΠΟΕ	151.382,22	556.129,42	367.405,35	317.490,21	223.544,05
21	ΕΣΟΔΑ ΠΟΕ ΤΑΚΤΙΚΑ	150.208,83	353.088,11	330.507,75	297.742,65	219.371,32
22	ΕΣΟΔΑ ΠΟΕ ΕΚΤΑΚΤΑ	1.173,39	203.041,31	36.897,60	19.747,56	4.172,73
3	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΠΟΕ	35.230,64	33.847,73	85.588,51	138.118,66	193.693,75
31	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ	0	0	0	0	0
32	ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ ΥΠΟΛΟΙΠΑ ΑΠΟ ΒΕΒΑΙΩΘΕΝΤΑ ΕΣΟΔΑ ΚΑΤΑ ΤΑ ΠΑΡΕΛΘ. ΕΤΗ	35.230,64	33.847,73	85.588,51	138.118,66	193.693,75
4	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ	239.086,49	330.802,66	285.826,30	302.513,37	313.965,15
41	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ	235.309,81	315.464,22	268.079,71	293.086,18	297.697,63
42	ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ	3.776,68	15.338,44	17.746,59	9.427,19	16.267,52
5	ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ	156.764,66	610.284,16	1.383.883,92	1.436.223,26	1.792.518,77
51	ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗΣ ΧΡΗΣΗΣ	156.764,66	610.284,16	1.383.883,92	1.436.223,26	1.792.518,77
	ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ	2.356.773,40	3.828.541,05	3.644.668,63	3.844.303,37	4.781.838,07

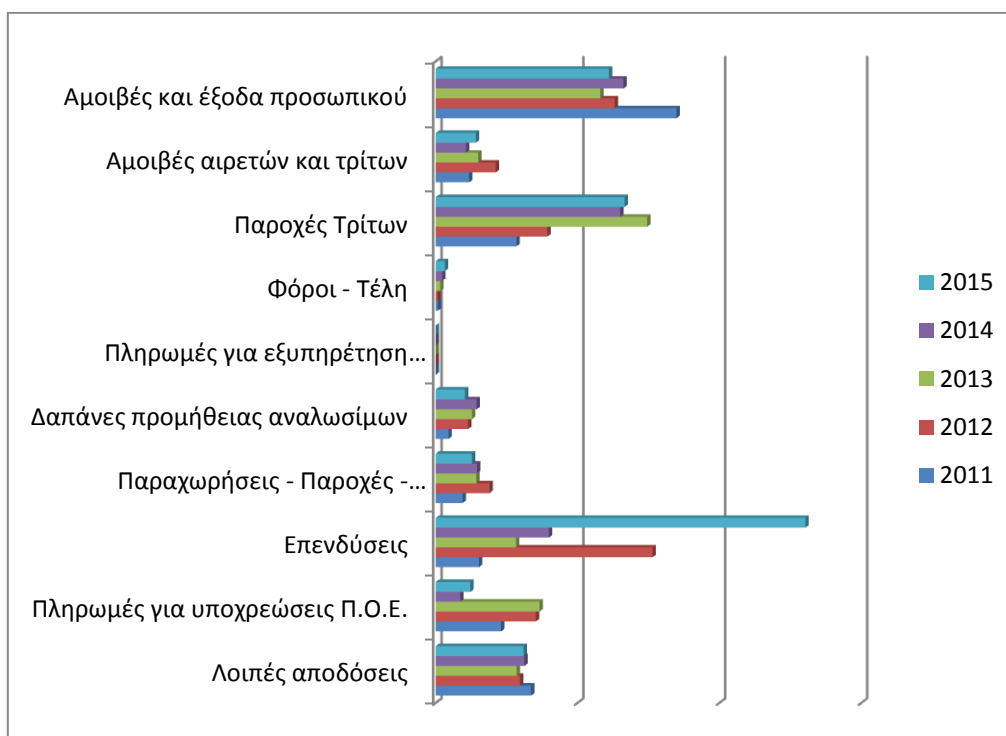
Γ 1.2 Πληρωμές

		Πληρωμές 2011	Πληρωμές 2012	Πληρωμές 2013	Πληρωμές 2014	Πληρωμές 2015
60	Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	679.251,19	504.870,16	464.266,09	529.511,63	488.822,92
61	Αμοιβές αιρετών και τρίτων	94.281,36	169.557,99	120.013,46	85.524,66	112.967,99
62	Παροχές Τρίτων	227.487,88	314.899,73	596.519,28	520.691,88	532.669,20
63	Φόροι - Τέλη	6.499,27	5.530,89	12.847,18	18.091,81	25.926,51
64	Λοιπά Γενικά Έξοδα	49.068,85	71.590,49	25.412,98	24.812,60	46.161,57
65	Πληρωμές για εξυπηρέτηση δημόσιας πίστης	269,02	0	0	0	0
66	Δαπάνες προμήθειας αναλωσίμων	36.345,99	91.836,88	102.384,20	115.589,75	82.601,78
67	Πληρωμές για μεταβιβάσεις εισοδημάτων σε τρίτους. Παραχωρήσεις - Παροχές - Επιχορηγήσεις Επιδοτήσεις Δωρεές	75.944,81	151.652,80	114.562,67	116.338,49	102.083,94
68	Λοιπά Έξοδα	1.128,18	1.025,31	17.293,76	2.251,66	0
7	Επενδύσεις	122.161,62	611.552,32	226.705,15	319.447,59	1.042.384,04
71	Αγορές κτιρίων τεχνικών έργων και προμήθεια παγίων	34.604,14	63.816,12	35.199,68	14.584,38	53.966,80
73	Έργα	42.451,36	440.503,37	94.247,58	283.229,29	923.615,54
74	Μελέτες, Έρευνες	45.106,12	107.232,83	97.257,89	21.633,92	64.801,70
75	Συμμετοχή σε επιχειρήσεις	0	0	0	0	0
8	Προβλέψεις	454.051,07	520.337,98	521.326,22	319.524,53	346.163,39
81	Πληρωμές για υποχρεώσεις Π.Ο.Ε.	184.651,61	282.602,64	292.795,42	69.101,09	97.957,96
82	Λοιπές αποδόσεις	269.399,46	237.735,34	228.530,80	250.423,44	248.205,43
85	Προβλέψεις μη είσπραξης εισπρακτέων υπολοίπων βεβαιωμένων κατά τα Π.Ο.Ε.	0	0	0	0	0
	Σύνολο πληρωμών	1.746.489,24	2.442.854,55	2.201.330,99	2.051.784,60	2.779.781,34

ΓΡΑΦΗΜΑ: ΕΣΟΔΑ – ΑΠΟΟΓΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ 2011 – 2015

**ΔΑΠΑΝΕΣ - ΑΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ
2011-2015**

Γ 1.3 Πηγές Χρηματοδότησης

Εκτός από την κρατική χρηματοδότηση, οι ΟΤΑ μπορούν να αξιοποιήσουν μια σειρά από αναπτυξιακά εθνικά και ευρωπαϊκά προγράμματα και εργαλεία, αλλά και ν' αξιοποιήσουν δυνατότητες συνεργασιών. Παρακάτω παραθέτουμε το σύνολο των διαθέσιμων προγραμμάτων. Η επιλογή των χρηματοδοτικών εργαλείων που θ' αξιοποιηθούν συνδέεται με το στρατηγικό σχέδιο, την ετοιμότητα των υπηρεσιών, καθώς και την πολιτική βούληση των οργάνων λήψης των αποφάσεων.

Γ 1.3.1 Τα Προγράμματα του Νέου ΕΣΠΑ

Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα

1. «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και καινοτομία»
2. «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη»,
3. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού - Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση»,
4. «Μεταρρύθμιση Δημόσιου Τομέα»
5. «Τεχνική Βοήθεια»
6. «Αγροτική Ανάπτυξη»
7. «Αλιεία και Θάλασσα»

Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα

Τα 13 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ), ένα για κάθε μια από τις ελληνικές Περιφέρειες, έχουν συνολικό προϋπολογισμό 5.278.614.122 ευρώ. Οι Περιφέρειες θα διαχειριστούν το 35 % των πόρων του νέου ΕΣΠΑ.

ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα, Καινοτομία 2014-2020»

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα, Καινοτομία» (ΕΠΑνΕΚ), είναι το μοναδικό από τα τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα του νέου ΕΣΠΑ,

που παρουσιάζει στον προϋπολογισμό του ουσιαστική αύξηση, σε σχέση με τα αντίστοιχα ΕΠ των προηγούμενων προγραμματικών περιόδων.

Οι βασικότεροι θεματικοί Στόχοι του (ΕΠΑνεΚ) είναι:

- Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας.
- Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των πληροφοριών και των τεχνολογιών επικοινωνίας.
- Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων.
- Διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποτελεσματικής αξιοποίησης των πόρων.
- Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και τον περιορισμό των προβλημάτων σε βασικές δικτυακές υποδομές.
- Προώθηση βιώσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και υποστήριξη της εργασιακής κινητικότητας.
- Επένδυση στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την επαγγελματική κατάρτιση.
- Ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας των δημόσιων αρχών και των ενδιαφερομένων μερών για μία αποτελεσματική δημόσια διοίκηση.

Όπως προκύπτει από τα παραπάνω, οι δήμοι εμφανίζονται να έχουν πολύ περιορισμένο ρόλο στο σχεδιασμό του προγράμματος. Θα μπορούσαν να είναι άμεσα δικαιούχοι στις δράσεις που εντάσσονται στους Θεματικούς Στόχους: «Επένδυση στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την επαγγελματική κατάρτιση για δεξιότητες» και «Διά βίου μάθηση και Ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας των δημόσιων αρχών και των ενδιαφερομένων μερών για μία αποτελεσματική δημόσια διοίκηση».

Όπως αναφέρεται και στο ΕΠ, η χρηματοδότηση των δράσεων αυτών είναι περιορισμένη γιατί χρηματοδοτούνται κυρίως από το ΕΠ «Μεταρρύθμιση του Δημόσιου Τομέα 2014-2020».

Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι στο τρέχον Επιχειρησιακό Πρόγραμμα για τη διά βίου μάθησή 2007- 2014, υπάρχει ένας «άτυπος» καταμερισμός. Την επαγγελματική εκπαίδευση έχουν οι περιφέρειες και τη γενική διά βίου μάθηση οι δήμοι.

Οι δήμοι θα πρέπει να προετοιμαστούν με τη δημιουργία των νέων υποδομών. Θα πρέπει να συνεργαστούν και να προγραμματίσουν με τις αρμόδιες υπηρεσίες, τέτοιες παρεμβάσεις, ώστε ο πολεοδομικός ιστός να υποφέρει την μικρότερη δυνατή ενόχληση. Παράλληλα, θα πρέπει να επανατοποθετηθεί το ζήτημα της κάλυψης του κόστους των δήμων από τη δημιουργία και χρήση των υποδομών αυτών σε κοινόχρηστους δημοτικούς χώρους.

Παρατηρήσεις

Η πρώτη παρατήρηση που προκύπτει, από τη μελέτη του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα, Καινοτομία» (ΕΠΑνεΚ) είναι η παντελής έλλειψη της αποκέντρωσης.

Οι αναπτυξιακές στρατηγικές για «ανάπτυξη από τα κάτω» (Bottom up), που αποτελούν βασική στρατηγική της Γενικής Διεύθυνσης Περιφερειακής Πολιτικής της ΕΕ, για το ΕΠΑνεΚ είναι «άγνωστος τόπος». Δεν είναι τυχαίο ότι στην υπόλοιπη Ευρώπη κέντρα επιχειρηματικότητας, θερμοκοιτίδες επιχειρήσεων, κέντρα καινοτομίας κλπ. αποτελούν δημοτικές πρωτοβουλίες. Στη χώρα μας για άλλη μία φορά θριαμβεύει ο συγκεντρωτισμός. Αναγνωρίζεται, από το ΕΠΑνεΚ, ο σημαντικός ρόλος που παίζουν οι Μικρο- Μεσαίες Επιχειρήσεις (ΜΜΕ) στην Ελληνική οικονομία. Αλλά οι ΜΜΕ έχουν χωρική αναφορά. Ο παράγοντας «χώρος» δεν υπάρχει στο σχεδιασμό του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Ε.Π. «Μεταρρύθμιση Δημόσιου Τομέα 2014-2020»

Η αναβάθμιση της διοικητικής ικανότητας των δήμων αποτελεί μονόδρομο. Η προσπάθεια να προφέρουν περισσότερες και καλύτερες υπηρεσίες, με λιγότερους πόρους, οδηγεί εξ αντικειμένου, στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και παραγωγικότητας του μηχανισμού τους. Η βελτίωση αυτή θα κινηθεί προς δύο κατευθύνσεις: α) Στην αποτελεσματικότερη οργάνωση των υπηρεσιών των δήμων, με την εισαγωγή καινοτόμων και αποδοτικών διαδικασιών και μορφών διοίκησης και διαχείρισης, όπως επίσης, όπου είναι δυνατόν, με την αξιοποίηση οικονομικών κλίμακας, μέσω συνεργασιών ή συνολικότερων υποστηρικτικών μηχανισμών και β) με την αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού, η οποία περιλαμβάνει την ορθολογική διάταξη του, τη βελτίωση του

εκπαιδευτικού του επίπεδου, την προσαρμογή του στα νέα δεδομένα και τις σύγχρονες απαιτήσεις.

Η χρηματοδότηση των απαραίτητων αυτών ενεργειών, μετά την υποβάθμιση των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων (ΚΑΠ) και της Συλλογικής Απόφασης Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΣΑΤΑ), περιορίζεται στο νέο ΕΣΠΑ και κυρίως στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Μεταρρύθμιση του Δημόσιου Τομέα 2014 - 2020».

Οι Άξονες Προτεραιότητας του ΕΠ «Μεταρρύθμιση του Δημόσιου Τομέα 2014-2020»

Οι δύο στρατηγικοί στόχοι του προγράμματος αποτελούν και τους βασικούς άξονες προτεραιότητάς του:

- Διοικητική και οργανωτική μεταρρύθμιση για την αύξηση της αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας του Δημοσίου Τομέα
- Βελτίωση της διαχείρισης και ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού του Δημοσίου Τομέα

Ενδεικτικοί τύποι δράσεων του ΕΠ που θα μπορούσαν να είναι δικαιούχοι οι δήμοι.

Στο σύνολο σχεδόν του ΕΠ οι δήμοι παρουσιάζονται στην κατηγορία των ωφελούμενων. Στην κατηγορία των πιθανών δικαιούχων δεν εμφανίζονται άμεσα, αλλά καλύπτονται από τη γενική κατηγορία Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (ΝΠΔΔ), η οποία εμφανίζεται, ως δικαιούχος, σε όλες τις δράσεις. Παρακάτω παρατίθενται ορισμένες ενδεικτικές δράσεις του προγράμματος που αφορούν και στους δήμους.

- Λειτουργία ενιαίου συστήματος ERP.
- Δράσεις για την ενίσχυση εσωτερικών συστημάτων κάθετων πολιτικών.
- Ανοικτή, διαφανής και ασφαλής διακίνηση δημοσίων εγγράφων.
- Διασφάλιση της διαλειτουργικότητας των πληροφοριακών συστημάτων.
- Ανάπτυξη συστήματος μέτρησης, αξιολόγησης και συνεχούς βελτίωσης της απόδοσης των ηλεκτρονικών υπηρεσιών.
- Δημιουργία κατάλληλων υποδομών αυθεντικοποίησης.
- Δράσεις αναβάθμισης, ανάπτυξης και λειτουργίας εργαλείων ΤΠΕ για την παροχή πολυκαναλικών ηλεκτρονικών υπηρεσιών στους πολίτες.
- Αναβάθμιση των Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών.
- Λειτουργία συστήματος παροχής υπηρεσιών CRM (CRMS) και αναβάθμιση της κεντρικής διαδικτυακής πύλης ενιαίας πρόσβασης στις υπηρεσίες του Δημόσιου τομέα.
- Δράσεις κωδικοποίησης νομοθεσίας.
- Δράσεις αποτίμησης των κανονιστικών επιπτώσεων.
- Δράσεις ολοκλήρωσης της αξιολόγησης φορέων του δημόσιου τομέα.
- Δράσεις μείωσης των διοικητικών βαρών, απλούστευσης και προτυποποίησης των υπηρεσιών προς τους πολίτες και τις επιχειρήσεις.
- Δράσεις ενίσχυσης της λειτουργίας των ελεγκτικών σωμάτων.
- Εξασφάλιση της πρόσβασης και της συμμετοχής στη διαμόρφωση και αξιολόγηση πολιτικών για το σύνολο των πολιτών.
- Μελέτες για τη διαχείριση του Ανθρώπινου Δυναμικού της Δημόσιας Διοίκησης.
- Η δημιουργία εξειδικευμένων προγραμμάτων που θα είναι σχεδιασμένα σε στενή συνεργασία με τους δημόσιους οργανισμούς που θα τα ζητούν προκειμένου να ανταποκρίνονται στις ιδιαίτερες ανάγκες και προτεραιότητες τους.
- Δράσεις κατάρτισης σε οριζόντιες δεξιότητες.
- Δράσεις κατάρτισης σε εξειδικευμένα θέματα κάθετων πολιτικών.
- Δράσεις κατάρτισης σε ΤΠΕ.
- Δράσεις ηλεκτρονικής κατάρτισης.
- Δράσεις κατάρτισης μεσαίων και υψηλόβαθμων στελεχών σε διοικητικές ικανότητες.
- Δράσεις ανάπτυξης προγραμμάτων τηλεκαίτευσης.

Παρατηρήσεις

Η πρώτη παρατήρηση που προκύπτει, από τη μελέτη του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Μεταρρύθμιση του Δημόσιου Τομέα 2014 - 2020», είναι ο περιορισμένος του προϋπολογισμός. Μόλις με το 1/3 των πόρων, η ΤΑ καλείται να υλοποιήσει δράσεις που απέτυχε να χρηματοδοτήσει το τρέχον ΕΠ «Διοικητική Μεταρρύθμιση».

Οι δήμοι θα πρέπει να περιμένουν τις λεπτομέρειες του Επιχειρησιακού Προγράμματος για να πληροφορηθούν τον τρόπο εφαρμογής. Σε κάθε περίπτωση οι δήμοι θα πρέπει να προετοιμάζονται, με βάση τις ανάγκες τους και όχι το σύνολο των δράσεων που προσφέρει

το ΕΠ, για να υποβάλλουν ώριμες και επεξεργασμένες προτάσεις στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα είτε αυτές θα ενταχθούν σε μία οριζόντια πρόταση, είτε να τις διεκδικήσουν κατά μόνας.

Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση»

Το Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση» στο νέο ΕΣΠΑ, αποτελεί ουσιαστικά τη συνένωση των τομεακών προγραμμάτων του Υπουργείου Εργασίας και Παιδείας, στο τρέχον ΕΣΠΑ. Είναι φανερό ότι από αυτό το πρόγραμμα θα χρηματοδοτηθεί το μεγαλύτερο μέρος των κοινωνικών δαπανών, γεγονός που έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Στόχος του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Στόχος του Ε.Π. είναι η μείωση της ανεργίας και η δυναμική ανέλιξη της ελληνικής κοινωνίας και οικονομίας, με εστίαση στη δημιουργία ποιοτικών δυνατοτήτων εκπαίδευσης, αναβάθμισης δεξιοτήτων και βιώσιμης απασχόλησης για όλους και γνώμονα την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.

Το Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση» εντάσσεται στον αναπτυξιακό σχεδιασμό του νέου ΕΣΠΑ 2014-2020 και καλείται να αντιμετωπίσει τις πλέον αρνητικές επιπτώσεις της κρίσης και της ύφεσης, την ανεργία και τη φτώχεια.

Πρωτοβουλίες που οι δήμοι εμφανίζονται ως πιθανοί δικαιούχοι

Οι δήμοι ονοματίζονται, από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, ως πιθανοί δικαιούχοι μόνο στην Πρωτοβουλία «Πρόσβαση στην Απασχόληση για αναζητούντες θέση εργασίας και οικονομικά μη ενεργά άτομα, συμπεριλαμβανομένων και των μακροχρόνια ανέργων και των ατόμων που έχουν αποκοπεί επί μακρόν από την αγορά εργασίας, μέσω επίσης τοπικών πρωτοβουλιών για την απασχόληση και υποστήριξη της κινητικότητας των εργαζομένων».

Παρόμοια, τα Κέντρα Διά Βίου Μάθησης των δήμων έχουν πιθανότητες να ενταχθούν στον ειδικό στόχο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Αύξηση της ποιότητας και της ελκυστικότητας της δια βίου μάθησης και της συμμετοχής σε αυτή του πληθυσμού (16 - 66+ ετών), με πιστοποίηση προσόντων και διασύνδεση τυπικής, μη τυπικής και άτυπης μάθησης».

Έμμεσα οι δήμοι, μέσω του Υπερ - ΕΕΤΑΑ, εμφανίζονται ως δικαιούχοι στην Προτεραιότητα «Ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών σε όλους τους τομείς, μεταξύ άλλων όσον αφορά στην πρόσβαση στην απασχόληση, την εξέλιξη της επαγγελματικής σταδιοδρομίας, τη συμφιλίωση της επαγγελματικής και της ιδιωτικής ζωής και την προώθηση της ίσης αμοιβής για ίση εργασία». Ανάλογη προτεραιότητα υπάρχει και στα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ) που θα συμπληρώνουν τα αναγκαία κονδύλια. Ο ακριβής τρόπος κατανομής της χρηματοδότησης μεταξύ τομεακού ΕΠ και ΠΕΠ δεν έχει ακόμα καθοριστεί. Από ότι φαίνεται τα ΠΕΠ θα αναλάβουν τη χρηματοδότηση στο κομμάτι της Πρωτοβουλίας που εντάσσεται στο πλαίσιο καταπολέμησης της φτώχειας.

Έμμεσα θα μπορούσαν οι δήμοι να συμμετάσχουν και στην Επενδυτική Προτεραιότητα «Προώθηση της κοινωνικής οικονομίας και της κοινωνικής επιχειρηματικότητας», αφού ουσιαστικά αποτελούν τους βασικούς εταίρους της κοινωνικής επιχειρηματικότητας.

ΕΠ «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη»

Στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη (ΥΜΕΠΕΡΑΑ), οι δήμοι εμφανίζονται ως δυνητικοί δικαιούχοι στο τομέα του περιβάλλοντος και της αειφόρου ανάπτυξης. Στους περισσότερους μάλιστα άξονες συγκαταλέγονται, ως κύριοι δικαιούχοι τόσο οι ΔΕΥΑ όσο και οι ΦοΔΣΑ. Στον τομέα μεταφορών οι δυνατότητες συμμετοχής των πρωτοβάθμιων ΟΤΑ είναι περιορισμένες, γιατί αυτός ο τομέας χρηματοδοτεί έργα κυρίως του κεντρικού κράτους (μεγάλα οδικά έργα, μετρό κλπ)

Οι Στρατηγικοί Στόχοι και οι προτεραιότητες του προγράμματος

Οι Στρατηγικοί Στόχοι του προγράμματος είναι τέσσερις και εξειδικεύονται στις ακόλουθες προτεραιότητες:

Α. Εκπλήρωση των απαιτήσεων του περιβαλλοντικού κεκτημένου της ΕΕ στους τομείς των απόβλητων και των υδάτων.

- Εφαρμογή σχεδίων πρόληψης παραγωγής αποβλήτων
- Ανάπτυξη συστημάτων χωριστής συλλογής και ανακύκλωσης βιοαποβλήτων και

- δικτύων οικιακής κομποστοποίησης
  - Δημιουργία δικτύων «πράσινων σημείων»
  - Υλοποίηση σύγχρονων εγκαταστάσεων επεξεργασίας και αξιοποίησης αποβλήτων
  - Στοχευμένες δράσεις ολοκληρωμένης διαχείρισης αστικών στερεών αποβλήτων σε νησιά και μικρούς απομακρυσμένους οικισμούς
  - Ανάπτυξη υποδομών διάθεσης αδρανών αποβλήτων σε περιοχές με χαμηλή πρόσβαση των αντίστοιχων ΣΕΔ, κυρίως σε νησιά
  - Υλοποίηση και επεξεργασία /αξιοποίηση ιλύος
  - Ανάπτυξη υποδομών ασφαλούς διαχείρισης βιομηχανικών και υγειονομικών αποβλήτων
  - Ενίσχυση επάρκειας θεσμικών φορέων.
  - Πρότυπες περιβαλλοντικές αποκαταστάσεις ρυπασμένων από απόβλητα χώρων
  - Κάλυψη των υποχρεώσεων που απορρέουν από τις Οδηγίες 91/271 και 2000/60 (υγρά απόβλητα)
  - Συμπλήρωση και σταδιακή ολοκλήρωση των υποδομών συλλογής και επεξεργασίας αστικών λυμάτων
  - Στοχευμένη και ιεραρχημένη εφαρμογή των σχεδίων Διαχείρισης των Λεκανών απορροής
    - Δράσεις για την αποδοτική και αειφόρο χρήση του νερού
    - Δομικά έργα ύδρευσης και έργα αποκατάστασης υφιστάμενων υποδομών
- B. Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή - Πρόληψη και διαχείριση κινδύνων. Πιο συγκεκριμένα οι προτεραιότητες σε αυτόν τον στόχο που μπορούν να ενδιαφέρουν άμεσα τους δήμους είναι:
- Δράσεις ενημέρωσης ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης σχετικά με την κλιματική αλλαγή.
  - Ενίσχυση της προσαρμοστικότητας των περιοχών που έχει αναγνωριστεί ότι κινδυνεύουν περισσότερο, όπως παράκτιες και παραθαλάσσιες περιοχές και ευαίσθητα φυσικά οικοσυστήματα.
  - Ενίσχυση των συστημάτων αντιμετώπισης και διαχείρισης φυσικών και περιβαλλοντικών καταστροφών
- Γ. Διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας. Στο πλαίσιο αυτού του στόχου οι προτεραιότητες που τίθενται και αφορούν τους δήμους είναι:
- Πιλοτικές εφαρμογές που αφορούν σε Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ)
  - Διατήρηση, διαχείριση και αποκατάσταση των οικοσυστημάτων και της βιοποικιλότητας και των υπηρεσιών που παρέχουν
  - Στοχευμένη αποκατάσταση οικοσυστημάτων και προώθηση της χρήσης «πράσινων υποδομών»
- Δ. Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη - Αστική Αναζωογόνηση. Οι βασικές προτεραιότητες που αφορούν στους δήμους, του στρατηγικού αυτού στόχου, είναι:
- Ολοκληρωμένες πολεοδομικές /αστικές παρεμβάσεις για προώθηση της Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης, της αστικής κινητικότητας, της έξυπνης διαχείρισης της ενέργειας και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις δημόσιες υποδομές
  - Πιλοτικές μελέτες αναβάθμισης πυκνοδομημένων περιοχών αστικών κέντρων.
  - Αναγνώριση ορίων μικρών οικισμών ειδικού ιστορικού, αρχιτεκτονικού, πολιτιστικού κλπ ενδιαφέροντος
  - Έργα - μελέτες αντιμετώπισης του θορύβου και της ηχορύπανσης
  - Επικαιροποίηση και εφαρμογή επιχειρησιακών σχεδίων για την αντιμετώπιση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης

Τα πρώτα βήματα που θα πρέπει να κάνουν οι δημοτικές αρχές, σχετικά με το ΕΣΠΑ

Πρόσφατα ανακοινώθηκαν οι προτάσεις για την αρχιτεκτονική των περιφερειακών και τομεακών επιχειρησιακών προγραμμάτων του νέου ΕΣΠΑ. Οι προτάσεις αυτές δεν αναμένεται να παρουσιάζουν μεγάλες αποκλίσεις, σε σχέση με το τελικό κείμενο.

Το νέο ΕΣΠΑ έχει συγκεκριμένα χαρακτηριστικά που το διαφοροποιούν από το προηγούμενο. Ένα από αυτά είναι ο έντονα ανταγωνιστικός του χαρακτήρας. Το κάθε έργο που θα επιλεγεί θα πρέπει, όχι μόνο να εντάσσεται στο πλαίσιο των προτεραιοτήτων και προδιαγραφών του, αλλά να είναι επεξεργασμένο και ώριμο ώστε να αντιμετωπίσει τον

ανταγωνισμό.

Οι δημοτικές αρχές καλούνται να συνδυάσουν τα οράματα με τις δυνατότητες χρηματοδότησης που παρέχει κυρίως το νέο ΕΣΠΑ και παράλληλα να προετοιμαστούν, ώστε όταν προκηρυχθούν μέτρα και δράσεις, να είναι έτοιμες να τα «διεκδικήσουν».

Τα πρώτα βήματα

Τα πρώτα βήματα που θα πρέπει να προγραμματίσουν οι δημοτικές αρχές είναι:

- Καθορισμός του στρατηγικού οράματος. Οι πολιτικές επιλογές και το πρόγραμμα, που εκτέθηκε στο εκλογικό σώμα και έλαβε την αποδοχή του, θα πρέπει τώρα να μετουσιωθεί σε ένα εφικτό στρατηγικό όραμα με στόχους και προδιαγραφές.
- Καθορισμός αξόνων στρατηγικής στους οποίους θα βασιστεί η υλοποίηση του στρατηγικού οράματος. Οι άξονες στρατηγικής είναι αναγκαίο να συνάδουν με τους Θεματικούς Στόχους του ΕΣΠΑ. Σε διαφορετική περίπτωση θα πρέπει να αναζητηθούν εναλλακτικές χρηματοδοτικές λύσεις από εθνικούς ή κοινοτικούς πόρους, στον δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα.
- Προτεραιότητες υλοποίησης δράσεων. Να υπάρξει μία ιεράρχηση των προτεραιοτήτων του δήμου. Η ιεράρχηση αυτή θα πρέπει να λάβει υπόψη της την πολιτική βούληση της τοπικής ηγεσίας, αλλά και την ένταση της αναγκαιότητας που επιβάλλει το έργο, την υφιστάμενη κατάσταση και τη σχετική προεργασία που έχει γίνει κλπ
- Δημιουργία επιχειρησιακού σχεδίου, το οποίο δεν αποτελεί μία τυπική υποχρέωση του δήμου αλλά ένα σημαντικό εργαλείο για τον προγραμματισμό, εφαρμογή και έλεγχο της πορείας υλοποίησης της στρατηγικής. Το επιχειρησιακό σχέδιο εκτός όλων των άλλων θα πρέπει να περιλαμβάνει δράσεις και έργα που θα συνάδουν με τους στρατηγικούς άξονες του δήμου, καθορισμό των περιοχών παρεμβάσεων, προϋπολογισμό και χρονοδιάγραμμα υλοποίησης.
- Προετοιμασία. Να αναζητηθούν και να περιγραφούν οι αναγκαίες διαδικασίες για την προετοιμασία και ωρίμανση του κάθε έργου ξεχωριστά. Επίσης, να περιγραφούν τα αναμενόμενα αποτελέσματα ιδιαίτερα όσον αφορά στην απασχόληση, στην προστιθέμενη αξία, στην κοινωνική και περιβαλλοντική προστασία και την καινοτομία.
- Καθορισμός διαδικασιών διαβούλευσης και δημοκρατικής συμμετοχής εταίρων. Οι διαδικασίες διαβούλευσης αποτελούν κομβικό σημείο για το νέο ΕΣΠΑ, ιδιαίτερα για ορισμένα χρηματοδοτικά εργαλεία του. Η συμμετοχή των τοπικών φορέων θα πρέπει να διασφαλιστεί με τους πιο διαφανείς και αποτελεσματικούς τρόπους.

Γ 1.3.2 Ευρωπαϊκά Προγράμματα Ευρώπη για τους Πολίτες

Βασικό χρηματοδοτικό εργαλείο για τις διεθνείς συνεργασίες των ΟΤΑ συνιστά το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα 'Ευρώπη για τους Πολίτες, 2014-2020', το οποίο, μεταξύ άλλων, χρηματοδοτεί αδελφοποιήσεις και δίκτυα πόλεων και συνιστά, ιδιαίτερα για εκείνους τους ΟΤΑ που δεν διαθέτουν ευρείες εταιρικές σχέσεις με αντίστοιχους οργανισμούς της αλλοδαπής, σημαντικό μέσο για την ευρωπαϊκή τους δικτύωση.

Τα κυριότερα ανταγωνιστικά ευρωπαϊκά προγράμματα της ΕΕ για την τρέχουσα προγραμματική περίοδο 2014-2020 συνίστανται στα εξής:

- Συνδέοντας την Ευρώπη (ΔΣΕ) (Έργα στους τομείς των μεταφορών, των τηλεπικοινωνιών και της ενέργειας)
- Ανταγωνιστικότητα των Επιχειρήσεων και των ΜΜΕ (COSME)
- Erasmus+ (Εκπαίδευση, Κατάρτιση, Νεολαία και Αθλητισμός)
- ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ 2020 (Έρευνα και Καινοτομία)
- Απασχόληση και Κοινωνική Καινοτομία (EaSI)
- Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή (Life+)
- Ταμείο για το Άσυλο, τη Μετανάστευση και την Ένταξη
- Μηχανισμός Πολιτικής Προστασίας
- Πρόγραμμα για τους καταναλωτές
- Δημιουργική Ευρώπη (Πολιτισμός)
- 3ο Πρόγραμμα για την Υγεία
- Ταμείο για την Εσωτερική Ασφάλεια
- Δικαιοσύνη
- Δικαιώματα και Ιθαγένεια

Προγράμματα Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας

- Πρόγραμμα Διασυνοριακής Συνεργασίας Ελλάδα-Κύπρος 2014-2020
- Πρόγραμμα Διασυνοριακής Συνεργασίας Ελλάδα - Βουλγαρία 2014-2020
- Πρόγραμμα Διασυνοριακής Συνεργασίας Ελλάδα - Αλβανία 2014-2020
- Πρόγραμμα Διασυνοριακής Συνεργασίας Ελλάδα - ΠΓΔΜ 2014-2020
- Πρόγραμμα Διακρατικής Συνεργασίας Μεσογειακού Χώρου MED
- Πρόγραμμα Διακρατικής Συνεργασίας Balkan - Mediterranean
- Πρόγραμμα Διασυνοριακής Συνεργασίας Μεσογειακής Λεκάνης ENI
- Πρόγραμμα Διαπεριφερειακής Συνεργασίας INTERREG EUROPE
- Πρόγραμμα για την Αειφόρο Αστική Ανάπτυξη URBACT
- Ευρωπαϊκό Δίκτυο Παρακολούθησης Χωρικού Σχεδιασμού ESPON

Ευρωπαϊκός Όμιλος Εδαφικής Συνεργασίας

Με τον Κανονισμό (ΕΚ) 1082/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 5ης Ιουλίου 2006 για τον Ευρωπαϊκό Όμιλο Εδαφικής Συνεργασίας (ΕΟΕΣ), όπως τροποποιήθηκε από τον Κανονισμό (ΕΕ) 1302/2013 για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1082/2006 για τον ευρωπαϊκό όμιλο εδαφικής συνεργασίας (ΕΟΕΣ), θεσπίστηκαν οι Ευρωπαϊκοί Όμιλοι Εδαφικής Συνεργασίας, δυνάμει του άρθρου 175 εδαφ.γ της ΣΛΕΕ, το 4 οποίο προβλέπει ειδικές δράσεις προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος της κοινωνικής, οικονομικής και εδαφικής συνοχής.

Γ 1.3.3 Πρωτοβουλίες (Χρηματοδοτικά εργαλεία)

- JASPERS (Κοινή βοήθεια για τη στήριξη σχεδίων τις ευρωπαϊκές περιφέρειες)
- JESSICA (Κοινοί ευρωπαϊκοί πόροι για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις)
- JEREMIE (Κοινοί ευρωπαϊκοί πόροι για αειφόρες επενδύσεις στα αστικά κέντρα)

Γ 1.3.4 Εθνικά, ευρωπαϊκά και διεθνή δίκτυα πόλεων

Σύμφωνα με το άρθρο 101 του Καλλικράτη δύο ή περισσότεροι δήμοι ή δήμοι και περιφέρειες, με κοινά χαρακτηριστικά, μπορούν να συνιστούν δίκτυα, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 219 και 220 του Κ.Δ.Κ., με τη μορφή αστικής εταιρείας μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα του άρθρου 741 του Α.Κ. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 219 παρ.1 του ν.3463/2006 και τις όμοιες διατάξεις των άρθρων 101, 202 και 203 παρ.1 και 2 του ν.3852/2010, οι δήμοι και οι περιφέρειες της χώρας συνεργάζονται με αντίστοιχους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης της αλλοδαπής για τη συμμετοχή τους σε ευρωπαϊκά και διεθνή δίκτυα τοπικών και περιφερειακών αρχών με σκοπό την προαγωγή και διευκόλυνση της διακρατικής, διαπεριφερειακής, διασυνοριακής και εδαφικής συνεργασίας και τη συμμετοχή τους σε ευρωπαϊκά προγράμματα.

Γ 1.3.5 Πράσινο Ταμείο

Σκοπός του Πράσινου Ταμείου είναι η ενίσχυση της ανάπτυξης μέσω της προστασίας του περιβάλλοντος με την διαχειριστική, οικονομική, τεχνική και χρηματοπιστωτική υποστήριξη προγραμμάτων, μέτρων, παρεμβάσεων και ενεργειών που αποβλέπουν στην ανάδειξη και αποκατάσταση του περιβάλλοντος, η στήριξη της περιβαλλοντικής πολιτικής της χώρας και η εξυπηρέτηση του δημόσιου και κοινωνικού συμφέροντος.

Το Πράσινο Ταμείο μπορεί να χρηματοδοτεί προγράμματα που καταρτίζονται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ή άλλα Υπουργεία και τους εποπτευόμενους οργανισμούς τους, αποκεντρωμένες γενικές διοικήσεις, οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, νομικά πρόσωπα του ευρύτερου δημοσίου τομέα, όπως αυτός οριοθετείται από τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 1256/1982, και σωματεία ή άλλης μορφής ενώσεις νομικών και φυσικών προσώπων, τα οποία στοχεύουν σύμφωνα με τους καταστατικούς τους σκοπούς στην προστασία, αναβάθμιση και αποκατάσταση του περιβάλλοντος.

Στις αρμοδιότητες του Πράσινου Ταμείου ανήκουν ιδίως:

- Η παρακολούθηση της είσπραξης, ο έλεγχος και η διασφάλιση της απόδοσης των Πράσινων Πόρων, σύμφωνα με τις οικείες σχετικές διατάξεις.
- Η διαμόρφωση προγραμμάτων για τη χρηματοδότηση μέτρων και δράσεων προστασίας, αναβάθμισης και αποκατάστασης του περιβάλλοντος μέσα στο πλαίσιο της περιβαλλοντικής και ενεργειακής πολιτικής.
- Η αξιολόγηση και επιλογή των προτάσεων και των προς χρηματοδότηση προγραμμάτων, η παρακολούθηση και η διασφάλιση της υλοποίησής τους.

- Η επεξεργασία, κατάρτιση και εισήγηση προς τον Υπουργό Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής των γενικών κριτηρίων ένταξης και επιλογής προγραμμάτων.
- Η εισήγηση των μέτρων, δράσεων και προγραμμάτων στον Υπουργό Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής
- Η διενέργεια των απαραίτητων διαδικασιών για την επιλογή των επιμέρους φορέων υλοποίησης των παραπάνω δράσεων και η συμφωνία με αυτούς για τους όρους και τις προϋποθέσεις χρηματοδότησης των δράσεων αυτών από τους Πράσινους Πόρους.
- Η παρακολούθηση υλοποίησης των παραπάνω συμφωνιών από τους φορείς υλοποίησης και της χρηματοδότησής τους από τους Πράσινους Πόρους, η σχετική ενημέρωση της Στρατηγικής Επιτροπής Περιβαλλοντικής Πολιτικής και του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.
- Η διαμόρφωση προτάσεων και η εισήγηση στον Υπουργό Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και στη Στρατηγική Επιτροπή Περιβαλλοντικής Πολιτικής σχετικά με την καλύτερη δυνατή επίτευξη των στόχων πολιτικής για την προστασία του περιβάλλοντος και την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής.
  - Η τήρηση δημόσιας βάσης δεδομένων με τη νομοθεσία που διέπει τους Πράσινους Πόρους.
- Η οργάνωση και παρακολούθηση των προγραμμάτων και των δράσεων και η δημοσιότητά τους, καθώς και η σύνταξη ετήσιων εκθέσεων για την εκτέλεσή τους.
- Η εξεύρεση συμπληρωματικών πηγών χρηματοδότησης από δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς και η διενέργεια κάθε πράξης που είναι απαραίτητη για την εξασφάλιση χρηματικών πόρων από οποιαδήποτε πηγή, όπως αποδοχή των δωρεών, επιχορηγήσεων και εισφορών τρίτων.
- Η κατάρτιση και δημοσίευση ετήσιου οικονομικού απολογισμού των Πράσινων Πόρων.
- Η ανάθεση σε τρίτους κάθε είδους υποστηρικτικών μελετών και συμβουλευτικών υπηρεσιών, για τη βέλτιστη προετοιμασία και διαχείριση των χρηματοδοτικών προγραμμάτων και ειδικότερα για το σχεδιασμό, την αξιολόγηση και την ένταξη δράσεων, την παρακολούθηση και τον έλεγχο της εφαρμογής των δράσεων και των προγραμμάτων συνολικά, καθώς και για την υποστήριξη της Στρατηγικής Επιτροπής Περιβαλλοντικής Πολιτικής ύστερα από αίτημα αυτής.
- Η επιδότηση, επιχορήγηση, χρηματοδότηση και δανειοδότηση οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, νομικών προσώπων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, οργανισμών κοινής ωφέλειας ή άλλων οργανισμών ή υπηρεσιών του δημόσιου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα, όπως αυτός οριοθετείται από τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 1256/1982 (Α' 65), για την εφαρμογή προγραμμάτων και την εκτέλεση έργων και η χρηματοδότηση της εκτέλεσης έργων από αυτά.
- Η με οποιοδήποτε τρόπο χρηματοδότηση νομικών προσώπων τα οποία εποπτεύονται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ή άλλα Υπουργεία και έχουν ως ειδικότερο σκοπό την υλοποίηση δράσεων και παρεμβάσεων που αποβλέπουν στην ανάδειξη και την προστασία του φυσικού ή του οικιστικού περιβάλλοντος και την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής
- Η εξειδίκευση της δομής και των προδιαγραφών σχεδιασμού των χρηματοδοτικών προγραμμάτων, των κριτηρίων αξιολόγησης και επιλογής καθώς και των διαδικασιών διαχείρισης, παρακολούθησης, αξιολόγησης και ελέγχου της εφαρμογής τους.

Πόροι του Πράσινου Ταμείου είναι:

Οι Πράσινοι Πόροι που προβλέπονται στο άρθρο 3 του ν. 3889/2010. Με τον όρο «πράσινοι πόροι» νοείται το σύνολο των εσόδων και πόρων που ενδεικτικώς αναφέρονται παρακάτω:

- οι πόροι υπέρ του Ειδικού Ταμείου Εφαρμογής Ρυθμιστικών και Πολεοδομικών Σχεδίων (ΕΤΕΡΠΣ) που προβλέπονται στους ν. 743/1977 (Α' 319), 1650/1986 (Α' 160), 2052/1992 (Α' 94), 2242/1994 (Α'162), 3468/2006 (Α' 129) καθώς και στον ν. 3851/2010 (Α'85)
- οι πόροι του «Ειδικού Φορέα Δασών» (Φορέας 120) που προβλέπεται στο άρθρο 8 του ν. 3208/2003 (Α'303), όπως τροποποιείται με το άρθρο 25 του παρόντος νόμου.
- οι πόροι του ειδικού κωδικού «Ταμείο Περιβαλλοντικού Ισοζυγίου» που προβλέπεται στα άρθρα 6 και 7 του ν. 3843/2010 (Α'62).
- οι πόροι από τις εισφορές των διανομένων ενέργειας, των διαχειριστών δικτύων διανομής και των επιχειρήσεων λιανικής πώλησης ενέργειας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 5

του άρθρου 9 του ν. 3855/2010 (Α'95).

- κάθε άλλο τέλος, φόρος, δασμός, εισφορά, έσοδα ή πόροι που έχουν θεσμοθετηθεί εν όλω ή εν μέρει υπέρ του Ειδικού Ταμείου Εφαρμογής Ρυθμιστικών και Πολεοδομικών Σχεδίων, που δεν ορίζονται ρητά στο άρθρο αυτό και προβλέπονται στην κείμενη νομοθεσία, όπως:
  - ✚ οι πόροι και τα έσοδα από την επιβολή προστίμων για την ανέγερση και διατήρηση αυθαιρέτων ή την αυθαίρετη αλλαγή χρήσης κτιρίων, την επιβολή διοικητικών ποινών προστίμων και κυρώσεων για περιβαλλοντικές παραβάσεις, την επιβολή προστίμων για λοιπές περιβαλλοντικές παραβάσεις, ο τα έσοδα από την εκμετάλλευση ή εκμίσθωση ειδικών έργων, σταθμών αυτοκινήτων, ο τα έσοδα από την είσπραξη αποζημιώσεων ρυμοτομικού χαρακτήρα κατά τις οικείες σχετικές διατάξεις και κάθε άλλος πόρος που έχει θεσμοθετηθεί υπέρ του Ειδικού Ταμείου Εφαρμογής Ρυθμιστικών και Πολεοδομικών Σχεδίων από τις ισχύουσες διατάξεις για τη χρηματοδότηση δράσεων αποκατάστασης, αναβάθμισης και προστασίας του περιβάλλοντος.
  - Κάθε φύσεως εισφορές, δωρεές, χορηγίες, κληρονομίες, κληροδοσίες από δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς ή άλλα ημεδαπά ή αλλοδαπά νομικά ή φυσικά πρόσωπα.
    - ✚ Χρηματοδοτήσεις από προγράμματα και πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και κάθε άλλος πόρος που προέρχεται από διεθνείς οργανισμούς και ταμεία περιβαλλοντικής ενίσχυσης.
    - ✚ Κέρδη, τόκοι ή άλλα έσοδα που προέρχονται από την συμμετοχή του Πράσινου Ταμείου σε άλλα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου.

Η αξιοποίηση από το Πράσινο Ταμείο των Πόρων γίνεται μέσω προγραμμάτων για τη χρηματοδότηση δράσεων προστασίας, αναβάθμισης και αποκατάστασης του περιβάλλοντος που υλοποιούν τρίτοι (φορείς υλοποίησης) και μπορεί να έχει τη μορφή επιχορηγήσεων, δανείων, κεφαλαιακής συμμετοχής ή άλλης ισοδύναμης μορφής κεφαλαιακής ενίσχυσης. Οι δράσεις αυτές επιτρέπεται ταυτόχρονα να συγχρηματοδοτούνται ή να ενισχύονται και από άλλες δημόσιες ή ευρωπαϊκές πηγές ή/και ιδιωτικούς πόρους ή που δανειοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων ή άλλους φορείς.

Στις αρμοδιότητες του Πράσινου Ταμείου ανήκουν επίσης και όλες οι αρμοδιότητες που προβλέπονται στην παράγραφο 5 του άρθρου 9 του ν. 3855/2010.

Γ 1.3.6 Ταμείο Παρακαταθηκών. & Δανείων

Οι σκοποί και οι αρμοδιότητες του Τ.Π. & Δανείων συνοπτικά είναι η ενίσχυση της περιφερειακής ανάπτυξης με χρηματοπιστωτική και τεχνική υποστήριξη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των επιχειρήσεων τους, καθώς και άλλων Νομικών Προσώπων και Οργανισμών Δημόσιου και Ιδιωτικού Δικαίου. Συγκεκριμένα χορηγεί δάνεια σε Ο.Τ.Α. , σε Δ.Ε.Υ.Α. σε Δημοτικές εκτός Δ.Ε.Υ.Α.

Χορήγηση Δανείων από πόρους της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ) και του Τ.Π. & Δανείων

Ο παρακάτω πίνακας καθορίζει τον τομέα και τον τύπο των έργων που είναι επιλέξιμοι και δύναται να δανειοδοτηθούν από πόρους της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ) και από πόρους του Τ.Π. & Δανείων καθώς τα έργα που χρηματοδοτούνται από την Τράπεζα περιλαμβάνουν επενδύσεις στους τομείς των μεταφορών, της αποκατάστασης δρόμων / οδών και της βελτίωσης της ασφάλειας της κυκλοφορίας, της βελτίωσης του περιβάλλοντος, της ενεργειακής απόδοσης και των τουριστικών υποδομών.

Τύπος Έργων που είναι στόχος της χρηματοδότησης της ΕΤΕπ

- Οδικό δίκτυο, μεταφορές : Νέες πλακοστρώσεις, ενίσχυση δρόμου, ποδηλατόδρομοι και πεζόδρομοι, χώροι στάθμευσης για την ενθάρρυνση διασύνδεσης με/από τα μέσα μαζικής μεταφοράς, λεωφορειολωρίδες, κυκλικόι κόμβοι, άλλες παρεμβάσεις που στοχεύουν στη βιώσιμη κινητικότητα.
- Αναβάθμιση δημόσιων κτιρίων και εγκαταστάσεων και εκσυγχρονισμός κτιρίων δημόσιας διοίκησης : Αναβάθμιση/αποκατάστασης δημόσιων κτιρίων: βελτίωση ασφάλειας, εξοπλισμός. Εκσυγχρονισμός και αποδοτικότητα κτιρίων δημόσιας διοίκησης, όπως υποστηρίζεται από ένα σχέδιο πολιτικής.
- Πολιτιστική, ιστορική και αρχιτεκτονική κληρονομιά : Αποκατάσταση κτιρίων αρχιτεκτονικής αξίας, επισκευή και αναβάθμιση μνημείων, μουσείων, ιστορικών ανακτόρων, δημόσιων κέντρων τέχνης κ.λπ.
- Χώροι πρασίνου και αποκατάσταση ανοιχτών δημόσιων χώρων : Κατασκευή/αποκατάσταση

δημόσιων χώρων πρασίνου, Αποκατάσταση και αναβάθμιση τοπικών δημόσιων υπαίθριων αγορών.

- Υγεία/Κοινωνική υποδομή : Δευτερεύοντα έργα που αποσκοπούν στη βελτίωση της παροχής υπηρεσιών υγείας και κοινωνικής υποστήριξης (κατοικίες για τις ευάλωτες ομάδες, όπως οι ηλικιωμένοι, τα άτομα με αναπηρία, κ.λπ.)
- Στέγαση: Αποκατάσταση των υφιστάμενων κατοικιών για να υποστηριχθεί η αύξηση της ενεργειακής απόδοσης και η ενσωμάτωση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο δομημένο περιβάλλον, κατασκευή κοινωνικών κατοικιών μηδενικής ενέργειας, αποκατάσταση και ανακαίνιση των κοινωνικών κατοικιών προς ενοικίαση, κατασκευή, κατεδάφιση και ανοικοδόμηση νέων κοινωνικών κατοικιών προς ενοικίαση.
- Εκπαιδευτικές/ Αθλητικές εγκαταστάσεις : Δευτερεύοντα έργα που αποσκοπούν στη βελτίωση της ποιότητας και της λειτουργικότητας των σχολικών κτιρίων και άλλων ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και έρευνας (εργαστήρια, κ.λπ.) και των συναφών πρόσθετων υποδομών, όπως οι δημόσιες αθλητικές εγκαταστάσεις (γυμναστήρια, ανοιχτά γήπεδα κ.λπ.)
- Βελτίωση του περιβάλλοντος : Απορρύπανση του εδάφους, εξορθολογισμός της χρήσης των υδάτινων πόρων, προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και της αύξησης της ενεργειακής απόδοσης και άλλες επενδύσεις που αφορούν τη βελτίωση του περιβάλλοντος κ.λπ.

ΤΡΟΠΟΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Ο τρόπος χρηματοδότησης του έργου, εφόσον αυτό είναι επιλέξιμο από την Ευρωπαϊκή τράπεζα Επενδύσεων, πραγματοποιείται μέχρι 50% του συνολικού κόστους του έργου από τους πόρους της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων ενώ το υπόλοιπο 50% του συνολικού κόστους του έργου από ιδίους πόρους ή από δάνειο από το Τ.Π. & Δανείων.

Σημειώνεται ότι το συνολικό κόστος των κοινοτικών κονδυλίων και του τραπεζικού δανεισμού από την ΕΤΕπ δεν θα υπερβαίνει το 90% του συνολικού κόστους του έργου.

Τα επιλέξιμα προγράμματα δεν μπορούν να υπερβαίνουν τα 50 εκατ. Ευρώ Τα έργα θα πρέπει να υλοποιηθούν κατά την περίοδο 2013-2017.

Συνομολόγηση δανείων με Δήμους, Περιφέρειες, Συνδέσμους, Ενώσεις και Νομικά Πρόσωπα αυτών με αποκλειστικό σκοπό την αναχρηματοδότηση ήδη συναφθέντων δανείων τους με το Τ.Π και Δανείων ή με Πιστωτικά Ιδρύματα της Ελλάδος ή του Εξωτερικού, σε εφαρμογή των διατάξεων των παρ. 1 και 2 του άρθρου 81 του Ν. 4316/2014 (ΦΕΚ 270/Α/24-12-2014)

Με την ψήφιση του Ν 4316/2014 (ΦΕΚ 270/Α/24-12-2014) και σύμφωνα με το άρθρο 81, επιτρέπεται η συνομολόγηση δανείων από δήμους με αναγνωρισμένα πιστωτικά ιδρύματα ή χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς της Ελλάδας και του εξωτερικού, με αποκλειστικό σκοπό την αναχρηματοδότηση ήδη συναφθέντων δανείων τους με έναν εκ των ως άνω φορέων, χωρίς τις προϋποθέσεις της παρ. 1 του άρθρου 264 του ν. 3852/2010 (Α' 87).

Το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, μέσω του δεσμευμένου τομέα δύναται να χρηματοδοτεί τα δάνεια αυτής της περίπτωσης με ευνοικούς όρους για τους Δήμους και τα ΝΠΔΔ (Έως 25 έτη περίοδο αποπληρωμής, σταθερό ή κυμαινόμενο επιτόκιο, δυνατότητα χρήσης περιόδου χάριτος).

Γ 1.3.7 Συνεργασία με τον ιδιωτικό τομέα (ΣΔΙΤ)

Με το Ν. 3389/2005 εισάγεται το νομοθετικό πλαίσιο για τις Συμπράξεις Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ) στην Ελλάδα. Οι Συμπράξεις Δημοσίου - Ιδιωτικού Τομέα αποτελούν συμβατικές σχέσεις μακράς διάρκειας (που μπορεί να εκτείνονται σε διάρκεια και 20 ή περισσότερων ετών), οι οποίες συνάπτονται μεταξύ ενός Δημοσίου και ενός Ιδιωτικού Φορέα για την εκτέλεση έργων και / ή την παροχή υπηρεσιών.

Δ. ΔΙΑΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ - ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ

Δ.1 Θεσμικό Πλαίσιο και Είδη Διαδημοτικών / Διαβαθμιδικών Συνεργασιών

Η Διαδημοτική συνεργασία εμπλέκει έναν αριθμό τοπικών Αρχών (συνήθως όμορων) που ενώνουν τις δυνάμεις τους, με στόχο να αναπτύξουν και να διαχειριστούν αποτελεσματικότερα τις δημόσιες υπηρεσίες και τις υποδομές και να ανταποκριθούν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο στις ανάγκες των χρηστών, παρέχοντας καλύτερης ποιότητας υπηρεσίες και ενισχύοντας την τοπική ανάπτυξη.

Η Διαδημοτική συνεργασία αφορά συνήθως σε οριζόντιες μορφές συνεργασίας μεταξύ Αρχών που

ανήκουν στο ίδιο επίπεδο διακυβέρνησης. Ωστόσο, δεν αποκλείει κάθετους δεσμούς ανάμεσα σε Αρχές ενός επιπέδου και Όργανα ή Αρχές από υψηλότερα επίπεδα διακυβέρνησης, όταν αυτό κριθεί απαραίτητο.

Μοντέλα Διαδημοτικής Συνεργασίας

Η Διαδημοτική Συνεργασία μπορεί να λάβει τις εξής μορφές:

1. Σύνδεσμοι ΟΤΑ

Αποτελούν Ν.Π.Δ.Δ., τα οποία συστήνονται είτε από δύο ή περισσότερους Δήμους (άρθρο 245 Ν. 3463/2006), είτε από ένα ή περισσότερους Δήμους και από την Περιφέρεια στην οποία έχουν την έδρα τους οι Δήμοι αυτοί (άρθρο 105 Ν. 3852/2010). Σκοπός των Συνδέσμων είναι η εκτέλεση έργων ή η παροχή συγκεκριμένων υπηρεσιών, ή η άσκηση αρμοδιοτήτων των Ο.Τ.Α. που τους συνέστησαν, ή ο σχεδιασμός και η κατάρτιση προγραμμάτων και μεθόδων για την ανάπτυξη του ευρύτερου χώρου τους.

Ο νομοθέτης είναι δυνατόν να προβλέψει την ανάληψη ορισμένης δραστηριότητας που αφορά σε περισσότερους Ο.Τ.Α. υπό συγκεκριμένη μορφή Συνδέσμου, όπως οι Φορείς Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (Φο.Δ.Σ.Α.), ο οποίος πλέον προβλέπεται για κάθε Περιφέρεια (άρθρο 104 παρ. 4 Ν. 3852/2010), ή εν γένει από Ν.Π.Δ.Δ., τα οποία οργανώνονται κάθε φορά κατά ιδιαίτερο τρόπο.

2. Αναπτυξιακές Ανώνυμες Εταιρείες Ο.Τ.Α.

Οι Αναπτυξιακές Ανώνυμες Εταιρείες συστήνονται από περισσότερους φορείς της Τ.Α. (που έχουν την πλειοψηφία του εταιρικού κεφαλαίου), αλλά και γενικότερα από φορείς του Δημόσιου Τομέα. Βασικός τους στόχος είναι η επιχειρηματική και η οικονομική ανάπτυξη, η προστασία του περιβάλλοντος και η εφαρμογή σχετικών πολιτικών στον ευρύτερο Διαδημοτικό χώρο.

3. Δίκτυα ΟΤΑ

Ο Ν. 3852/2010 προβλέπει τη δυνατότητα σύστασης δικτύων από δύο ή περισσότερους Δήμους ή και Περιφέρειες με κοινά χαρακτηριστικά (άρθρο 101). Οι ενώσεις αυτές των Ο.Τ.Α. λειτουργούν, εκ του νόμου, με τη μορφή αστικής εταιρείας βάσει των ειδικότερων προβλέψεων του καταστατικού τους.

4. Προγραμματικές Συμβάσεις

Το άρθρο 100 του Ν. 3852/2010 αναφέρει τις ρυθμίσεις για τη δυνατότητα σύναψης προγραμματικών συμβάσεων από τους Ο.Τ.Α. ή και λοιπούς φορείς της Τ.Α. μεταξύ τους ή και με φορείς του Δημόσιου Τομέα, για τη μελέτη και εκτέλεση έργων και προγραμμάτων ανάπτυξης μιας περιοχής, καθώς και για την παροχή υπηρεσιών κάθε είδους. Ουσιαστικά, πρόκειται για συμβάσεις συνεργασίας και συντονισμού των δράσεων των ανωτέρω φορέων, οι οποίες κινούνται στο πεδίο του δημοσίου δικαίου.

5. Συμβάσεις Διαδημοτικής ή Διαβαθμιδικής Συνεργασίας

Ο Ν. 3852/2010 (άρθρο 99) ορίζει ότι Δήμοι της ίδιας Περιφέρειας ή όμοροι Δήμοι μπορούν να συνάπτουν μεταξύ τους συμβάσεις, με τις οποίες αναλαμβάνουν την άσκηση αρμοδιότητας για λογαριασμό τους ή την υποστήριξη της άσκησης της (π.χ. αρμοδιότητες Πολεοδομίας). Ταυτόσημη ρύθμιση περιέχει και η παράγραφος 2 του ίδιου άρθρου σε σχέση με συμβάσεις που συνάπτουν Δήμοι της ίδιας Περιφέρειας με την οικεία Περιφέρεια

Δ.2 Η Συμμετοχή του Δήμου Κέας σε Διαδημοτικές Συνεργασίες

Σύμφωνα με το Νόμο Ν. 3852/2010, ο Δήμος Κέας συμμετέχει στα όργανα της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας (ΚΕΔΕ) και της Περιφερειακής Ένωσης Δήμων Αττικής (ΠΕΔΑ).

Επιπλέον, ο Δήμος Κέας συμμετέχει στους εξής φορείς Διαδημοτικής Συνεργασίας:

- **Αναπτυξιακή Εταιρεία Κυκλάδων Α.Ε.**

Η Αναπτυξιακή Εταιρεία Κυκλάδων έχει ένα ευρύτατο φάσμα δραστηριοτήτων που όλες τους στοχεύουν στην ανάπτυξη κι εκτελούνται με μμεγάλη τεχνογνωσία, σημαντική αποτελεσματικότητα και άψογη συνεργασία με τους πολίτες, τις επιχειρήσεις και τους φορείς των Κυκλάδων.

Η Αναπτυξιακή Εταιρεία Κυκλάδων έχει την ευελιξία μιας ιδιωτικής εταιρείας όμως αποτελεί μια «εταιρεία λαϊκής βάσης», αφού δεν έχει κερδοσκοπικό χαρακτήρα. Μοναδική της δέσμευση είναι να εξαντλεί τις δυνατότητες όλων των μελών της τοπικής οικονομίας και

κοινωνίας να εξασφαλίσουν τα μέσα για να αξιοποιήσουν τις ευκαιρίες ανάπτυξης.

Η δραστηριοποίηση της Αναπτυξιακής Εταιρείας Κυκλάδων Α.Ε. χαρακτηρίζεται από την:

- ✚ Περιφερειακή δράση με έντονη τοπική παρουσία στο Νομό.
- ✚ Εγκατεστημένη γνώση (τεχνογνωσία) και χρήση σύγχρονων μμέσων παραγωγής.
- ✚ Ευελιξία στη λειτουργία και ταχεία ανταπόκριση σε κάθε ζήτηση.
- ✚ Γνώση των τοπικών ζητημάτων.
- ✚ Λειτουργία στη βάση του επαγγελματισμού.
- ✚ Αποδοχή από το σύνολο της τοπικής εταιρικής σχέσης.
- ✚ Επιτυχημένη διεκδίκηση και αποτελεσματική υλοποίηση καινοτόμων προγραμμάτων

• **ΔΑΦΝΗ - Δίκτυο Αειφόρων Νήσων Αιγαίου**

Η ΔΑΦΝΗ είναι αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία της οποίας ανώτατο όργανο είναι η Γενική Συνέλευση των μελών. Η διοίκηση της εταιρείας ασκείται από το Διοικητικό Συμβούλιο (7 μέλεις) που εκλέγεται από τη Γενική Συνέλευση.

Μέσω των οργάνων και της λειτουργίας της, η εταιρεία ΔΑΦΝΗ επιθυμεί να συμβάλει:

1. στη διατήρηση και προστασία του αιγαιοπελαγίτικου περιβάλλοντος το οποίο αποτελεί βασικό οικονομικό πόρο σε τοπικό και εθνικό επίπεδο.
2. στην ενδυνάμωση του ρόλου της τοπικής κοινωνίας και της αυτοδιοίκησης των νησιών, δημιουργώντας τη βάση για τη συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων που αφορούν την οικονομική ανάπτυξη, την προστασία του περιβάλλοντος και τη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς της περιοχής τους.
3. στη διαμόρφωση μέσα από το διπλό σύστημα στοχοθετήσεων και ελέγχων, των προϋποθέσεων για υγιή ανταγωνισμό μεταξύ των νησιών εκείνων που στοχεύουν στην πιστοποίηση της ποιότητας, ιδιαίτερα στον τομέα του τουρισμού.
4. στη δημιουργία των βάσεων για επικοινωνία και συνεργασία μεταξύ των νησιών του Αιγαίου σε θέματα που αφορούν την προστασία του περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς και την ανάπτυξη των τοπικών κοινοτήτων.

Τα βασικά εργαλεία για την επίτευξη των παραπάνω στόχων είναι ο στρατηγικός σχεδιασμός, το σύστημα αξιολόγησης (και η απόδοση του Σήματος της Αειφορίας), η συνεργασία με άλλους οργανισμούς, εταιρείες και ενώσεις των ΟΤΑ στην Ελλάδα και το εξωτερικό και η συμμετοχή σε υπερτοπικά δίκτυα.

Αυτό επιτυγχάνεται με σειρά ενεργειών όπως είναι: Η εξέταση της κατάστασης του περιβάλλοντος σε κάθε νησί με σκοπό τον εντοπισμό των πιέσεων που υφίσταται και τον καθορισμό προτεραιοτήτων και δράσεων για την εξομάλυνσή τους

- Ο καθορισμός ενός κοινά αποδεκτού χρονοδιαγράμματος δράσεων
- Ένα σύστημα περιοδικών ελέγχων
- Η παρακολούθηση αντίστοιχων πρακτικών στον υπόλοιπο εθνικό και διεθνή χώρο.

Αναλυτικότερα η εταιρεία με τους υποστηρικτικούς μηχανισμούς φροντίζει:

1. Για τη συλλογή των διαθέσιμων στοιχείων που περιγράφουν την κατάσταση και τις τάσεις που επικρατούν σε κάθε εξεταζόμενο νησί και αφορούν στις βασικές παραμέτρους αειφορίας, όπως αυτές έχουν καθοριστεί από τη γενική θεωρητική προσέγγιση.
2. Την οριστικοποίηση των αναγκών προϋποθέσεων και δράσεων για την αειφόρο ανάπτυξη του νησιού και καθορισμός των προτεραιοτήτων μετά από ενημέρωση και διάλογο με τους κατοίκους και τους τοπικούς φορείς του νησιού.
3. Την κατάρτιση χρονοδιαγράμματος υλοποίησης των προτεινόμενων δράσεων. Το χρονοδιάγραμμα αυτό θα αποτελεί και τη βάση για την παρακολούθηση της πορείας του κάθε νησιού κατά τη λειτουργία του δικτύου και θα μπορεί να επικαιροποιείται ανάλογα με τις συνθήκες.

Μέλη του δικτύου μπορούν να γίνουν στη συνέχεια και άλλοι μεμονωμένοι νησιωτικοί Δήμοι. Τα νησιά που συμμετέχουν στην εταιρεία ΔΑΦΝΗ απολαμβάνουν όλα τα δικαιώματα του πλήρους μέλους, ήτοι επιστημονική και τεχνική υποστήριξη για την επίτευξη των στόχων, πληροφόρηση για έργα και προγράμματα, δημοσιότητα. Τα μέλη υποχρεούνται να συντάσσουν σχέδια για την αειφορική ανάπτυξη, να τηρούν σύστημα καταγραφής

στοιχείων και δεδομένων και να συνεργάζονται με τον Αξιολογητή και τα άλλα όργανα της εταιρείας) για την τελική τους αξιολόγηση και την απόδοση του Σήματος Αειφορίας. Η απόδοση του Σήματος γίνεται από επιστημονική ομάδα που συγκροτεί το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο μετά από αντικειμενική εξέταση με βάση εκ των προτέρων γνωστό σύστημα κριτηρίων και σύστημα βαθμολόγησης.

Ο Δήμος Κέας ήταν ο πρώτος, εκ των 37 Δήμων που μετέχουν στο Δίκτυο, που πιστοποιήθηκε με Σήμα Αειφορίας, για το 2007, ενώ το 2008 διατήρησε το Σήμα με τις ακόλουθες δράσεις:

Ανακύκλωση Απορριμμάτων

Συντήρηση και Ανάδειξη του Δικτύου Μονοπατιών

Η Γιορτή των Παραμυθιών

Επεξεργασία και Αξιοποίηση υγρών αποβλήτων

ΣΧΟΟΑΠ

Η αναπτυξιακή πολιτική του νησιού, από την πλευρά της τοπικής αυτοδιοίκησης, στοχεύει στη δημιουργία υποδομών που θα ενισχύσουν τον τουρισμό, θα αναδείξουν τον πολιτισμό και θα βελτιώσουν τη ζωή των κατοίκων του νησιού, σύμφωνα με ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα, το οποίο θα προστατεύει το φυσικό περιβάλλον του νησιού, δεν θα αλλοιώσει τη φυσιογνωμία του και δεν θα αποσαρθρώσει τον κοινωνικό ιστό.

- **Εθνικό Διαδημοτικό Δίκτυο Υγιών Πόλεων - Προαγωγής Υγείας** που έχει ως σκοπό την Πρόληψη των Νοσημάτων, την Προαγωγή της Υγείας, τον Προσυμπτωματικό Έλεγχο των πληθυσμιακών ομάδων υψηλού κινδύνου και γενικότερα την προώθηση ολοκληρωμένων Πολιτικών και Δράσεων στο πεδίο της Δημόσιας Υγείας. Δραστηριοποιείται κυρίως στους τομείς της Υγειονομικής Ενημέρωσης, της Προστασίας του Περιβάλλοντος και της Προληπτικής Ιατρικής.
- **Ε.Δ.Μ.Ν. – Ελληνικό Δίκτυο Μικρών Νησιών** (ΕΔΜΝ) (Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία - Ν.Γ.Ο.) συστάθηκε από Εκπρόσωπους της τοπικής αυτοδιοίκησης μικρονησιωτικών Δήμων, από κοινωνικούς φορείς των μικρών νησιών και από ιδιώτες. Στόχος και όραμα του Δικτύου είναι η άρση της απομόνωσης και του κάθε είδους αποκλεισμού των νησιών αυτών, μέσω της αειφόρου ανάπτυξής τους.

Το Δίκτυο συμμετέχει ως ο μοναδικός εκπρόσωπος της Ελλάδας στην Αντίστοιχη Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία των Μικρών νησιών (European Small Islands Federation- ESIF). Συμμετέχουν εκπρόσωποι από εννέα (9) κράτη: Γαλλία, Δανία, Ελλάδα, Εσθονία, Ην. Βασίλειο- Σκωτία, Ιρλανδία, Ιταλία, Σουηδία και Φινλανδία. Όπως προαναφέρθηκε στόχος του Ελληνικού Δικτύου Μικρών Νησιών είναι η αειφόρος ανάπτυξη των νησιών, η ολιστική τους ανάπτυξη, με σεβασμό και αξιοποίηση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών τους, αναφορικά με το περιβάλλον, τον πολιτισμό, και την αρχιτεκτονική τους.

Μέσα για την επίτευξη του στόχου:

- ✚ Η ανασύνθεση του κοινωνικού ιστού κάθε νησιού και η εμπέδωση και διατήρηση της Κοινωνικής Συνοχής.
- ✚ Ο σχεδιασμός - διαμόρφωση - υποβολή αναπτυξιακών προτάσεων στα κέντρα λήψης αποφάσεων (Περιφέρειες, Νομαρχίες, Υπουργεία, ΝΠΔΔ, Ευρωπαϊκή Ένωση, λοιπούς Υπερεθνικούς Οργανισμούς).
- ✚ Η προώθηση αναπτυξιακών επενδύσεων κάθε μορφής και περιεχομένου (Δημόσιες επενδύσεις, Ιδιωτικές Επενδύσεις, Μικτά Σχήματα, ΣΔΙΤ κλπ). Ενόψει μάλιστα, της Δ Προγραμματικής Περιόδου και με βάση τις κατευθύνσεις, (όπως διατυπώθηκαν και από την αρμόδια επίτροπο κα Danuta Hubner) το Ελληνικό Δίκτυο Μικρών Νησιών σκοπεύει να αναλάβει πρωτοβουλίες ενημέρωσης και προώθησης για την ανάπτυξη των μικτών επιχειρηματικών επενδυτικών σχημάτων στα πλαίσια της

συνεργασίας Δημοσίου και ιδιωτικού τομέας (Σ.Δ.Ι.Τ.) Τέτοια σχήματα είναι δυνατόν να προωθήσουν λύσεις σε ουσιαστικά προβλήματα των μικρών νησιών όπως οι αφαλατώσεις, η παραγωγή ενέργειας από σταθμούς ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, προβλήματα Ιατρικής και Υγείας, Τουριστικής Ανάπτυξης κλπ

- ✚ Η διαμόρφωση θέσεων για την αντιμετώπιση θεμάτων, που σχετίζονται με τον κάθε είδους αποκλεισμό και απομόνωση των νησιών όπως είναι: Οι μεταφορές (ανθρώπων - αγαθών, ενέργειας και γνώσης) Η τεχνολογική υστέρηση, Η εποχιακή ανεργία, Οι υποδομές (κάθε είδους όπως αεροδρόμια, λιμάνια, οδικό δίκτυο κλπ), Η ενέργεια (απώτερος στόχος η ενεργειακή επάρκεια των νησιών και με συνδυασμό ανανεώσιμων πηγών ενέργειας - αιολική, φωτοβολταϊκά, γεωθερμία κλπ), Το περιβάλλον, Η κοινωνική - οικονομική και εδαφική συνοχή τους, Οι παροχές ιατρικής και κοινωνικής πρόνοιας
- ✚ Η εμβάθυνση των σχέσεων με την Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Δικτύων Μικρών Νησιών, στην οποία εκπρόσωπος της Ελλάδας είναι το Δίκτυο μας. Επιδιώκουμε την ανταλλαγή "καλών πρακτικών", "την διάχυση της γνώσης" την από κοινού υποβολή προγραμμάτων ανάπτυξης του μικρο-νησιωτικού συμπλέγματος της Ευρώπης αλλά και την δημιουργία Lobby για την προώθηση των κοινών προβλημάτων στα κέντρα λήψης αποφάσεων της Ε.Ε.